

GLÓWNY INSPEKTOR OCHRONY ŚRODOWISKA

EUROPEJSKA AGENCJA ŚRODOWISKA W ROKU 2014

UDZIAŁ POLSKI W REALIZACJI ZADAŃ

- sprawozdanie -

Akceptuję
GLÓWNY INSPEKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA

mgr Jerzy Kuliński

WARSZAWA, czerwiec 2015

Opracowanie:
Krajowy Punkt Kontaktowy EEA/EIONET
w Departamencie Monitoringu i Informacji o Środowisku
Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie.....	4
1. Ogólne informacje o Europejskiej Agencji Środowiska	4
1.1. Status formalno-prawny, cele i zadania	4
1.2. Organizacja i budżet.....	5
2. Najważniejsze działania i produkty EEA w roku 2014.....	7
2.1. Najważniejsze usługi i dane EEA	8
2.2. Raporty EEA	11
2.3. Realizacja inicjatyw horyzontalnych UE	13
2.4. Inne wybrane działania EEA	15
3. Zadania realizowane w kraju	17
3.1. Organizacja i koordynacja krajowej EIONET	17
3.2. Przekazywanie danych, w tym raportowanie w ramach PDF.....	20
3.3. Udział w przygotowywaniu raportów, opracowań i innych produktów EEA	25
3.4. Uczestnictwo w spotkaniach Zarządu i EIONET, inne wydarzenia	29
Podsumowanie udziału strony polskiej i wnioski	32
ZAŁĄCZNIK 1 Krajowa struktura EIONET w 2014 r.	35
ZAŁĄCZNIK 2 Krajowa struktura EIONET w 2015 r.	36
ZAŁĄCZNIK 3 Realizacja zadań EIONET w zakresie przekazywania danych krajowych objętych priorytetowym strumieniem danych (PDF)	37
ZAŁĄCZNIK 4 Zestawienie ważniejszych pojęć i skrótów stosowanych w niniejszej informacji.....	39

Wprowadzenie

Główny Inspektor Ochrony Środowiska, zgodnie z art. 2 ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska, jest odpowiedzialny za koordynację współpracy Polski z Europejską Agencją Środowiska (*European Environment Agency*) – EEA. Koordynacja ta jest realizowana poprzez Krajowy Punkt Kontaktowy ds. współpracy z EEA w ramach EIONET – Europejskiej Sieci Informacji i Obserwacji Środowiska, ulokowany w Departamencie Monitoringu i Informacji o Środowisku GIOŚ. Ponadto Główny Inspektor Ochrony Środowiska reprezentuje Polskę w organie decyzyjnym Agencji – Zarządzie.

Niniejszy materiał stanowi sprawozdanie z koordynacji współpracy z EEA. W pierwszej części zaktualizowano ogólne informacje o Agencji; w drugiej zaprezentowano najważniejsze zadania programowe realizowane przez EEA w roku 2014; w trzeciej omówiono uczestnictwo Polski w realizacji tego programu oraz przedstawiono wnioski. Zasadniczo sprawozdanie obejmuje rok 2014, jednakże w kluczowych kwestiach zawiera także informacje zaktualizowane do czerwca 2015 r.

Wszelkie informacje dotyczące Agencji są dostępne w jej portalu: <http://www.eea.europa.eu>.

1. Ogólne informacje o Europejskiej Agencji Środowiska

1.1. Status formalno-prawny, cele i zadania

Europejska Agencja Środowiska została utworzona, jako prawnie niezależna jednostka Wspólnoty, Rozporządzeniem Rady (EWG) 1210/90 w sprawie ustanowienia Europejskiej Agencji Środowiska i Europejskiej Sieci Informacji i Obserwacji Środowiska (EIONET)¹, wprowadzonym w życie 30 listopada 1993 r. i później nowelizowanym². Obecnie obowiązuje Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 401/2009 z dnia 23 kwietnia 2009 r., wydane jako wersja ujednolicona³.

Nadrzędnym celem Agencji jest wspieranie zrównoważonego rozwoju i pomoc w osiągnięciu istotnej i wymiernej poprawy stanu środowiska w Europie poprzez dostarczanie ośrodkom decyzyjnym i społeczeństwu aktualnych, odpowiednich do potrzeb i wiarygodnych informacji o środowisku. Art. 2 ww. Rozporządzenia PE i Rady określa zadania Agencji, do których należy między innymi:

- koordynacja działań Europejskiej Sieci Informacji i Obserwacji Środowiska (EIONET) w celu gromadzenia, analizy, oceny i zarządzania danymi oraz informacją we współpracy z agendami UE, krajami członkowskimi, organizacjami międzynarodowymi;

¹ Rozporządzenie Rady (EWG) nr 1210/90 z dnia 7 maja 1990 r. w sprawie ustanowienia Europejskiej Agencji Środowiska oraz Europejskiej Sieci Informacji i Obserwacji Środowiska (Dz. Urz. WE L 120 z dnia 11 maja 1990 r., str. 1-6, Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 15, t. 1, str. 396-401)

² Rozporządzeniem Rady (WE) nr 933/1999 z dnia 29 kwietnia 1999 r. zmieniającym rozporządzenie (EWG) nr 1210/90 w sprawie ustanowienia Europejskiej Agencji Środowiska oraz Europejskiej Sieci Informacji i Obserwacji Środowiska (Dz. Urz. WE L 117 z dnia 5 maja 1999 r., str. 1-4; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 15, t. 4, str. 143) oraz Rozporządzeniem (WE) nr 1641/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 lipca 2003 r. zmieniającym rozporządzenie Rady (EWG) nr 1210/90 w sprawie ustanowienia Europejskiej Agencji Środowiska oraz Europejskiej Sieci Informacji i Obserwacji Środowiska (Dz. Urz. UE L 245 z dnia 29 września 2003 r., str. 1-3; Polskie wydanie specjalne Rozdział 15, Tom 07 P. 611 – 613)

³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 401/2009 z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie Europejskiej Agencji Środowiska oraz Europejskiej Sieci Informacji i Obserwacji Środowiska – wersja ujednolicona (Dz. Urz. UE L 126/13 z dnia 21 maja 2009 r.)

- dostarczanie Wspólnocie i krajom członkowskim obiektywnych informacji niezbędnych do planowania i wdrażania właściwej i skutecznej polityki w zakresie środowiska; w szczególności dostarczanie Komisji Europejskiej informacji potrzebnych do realizacji jej zadań obejmujących identyfikowanie, przygotowanie i ocenę środków oraz aktów prawnych w dziedzinie środowiska;
- pomoc w monitorowaniu działań na rzecz środowiska poprzez odpowiednie wspieranie zadań dotyczących raportowania;
- rejestrowanie, zestawianie i ocena danych o stanie środowiska, sporządzanie specjalistycznych sprawozdań na temat jakości, wrażliwości i presji na środowisko na terytorium Wspólnoty, zapewnienie jednolitych kryteriów oceny danych o środowisku, które to kryteria mają być stosowane przez wszystkie państwa członkowskie oraz dalsze rozwijanie referencyjnego ośrodka informacji o środowisku;
- upowszechnianie wiarygodnych i porównywalnych informacji o środowisku wśród społeczeństwa, w szczególności za pomocą technologii teleinformatycznych.

1.2. Organizacja i budżet

Europejska Agencja Środowiska zrzesza 33 państwa członkowskie: 28 krajów członkowskich Unii Europejskiej oraz Islandię, Liechtenstein, Norwegię, Szwajcarię i Turcję. Status państw współpracujących mają kraje bałkańskie: Albania, Bośnia i Hercegowina, Była Jugosłowiańska Republika Macedonii, Czarnogóra i Serbia oraz Kosowo w rozumieniu rezolucji ONZ nr 1244.

Siedziba EEA usytuowana jest w Kopenhadze. Agencją kieruje Dyrektor Wykonawczy, którego funkcję, od 1 czerwca 2013 r., sprawuje pochodzący z Belgii Hans Bruyninckx.

Za wdrażanie programów oraz codzienne funkcjonowanie Agencji Dyrektor Wykonawczy odpowiada przed Zarządem (*Management Board*) czyli organem decyzyjnym EEA – w jego skład wchodzi po 1 przedstawicielu każdego kraju członkowskiego, a także 2 reprezentantów Komisji Europejskiej i 2 przedstawicieli środowiska naukowego, wyznaczonych przez Parlament Europejski (PE). Zarząd Agencji spotyka się 3 razy w roku, a do jego zadań należy m.in. zatwierdzanie wieloletniego i rocznych planów pracy oraz budżetu EEA. Funkcję przewodniczącego Zarządu pełni od 1 września 2014 r. Elisabeth Freytag-Rigler z austriackiego Ministerstwa Rolnictwa, Leśnictwa, Środowiska i Gospodarki Wodnej. Na stanowisku Przewodniczącego Zarządu EEA zastąpiła Karstena Sacha z niemieckiego Ministerstwa Środowiska, Ochrony Przyrody, Budownictwa i Bezpieczeństwa Nuklearnego, który funkcję Przewodniczącego Zarządu EEA pełnił od września 2008 r.

Przewodniczący Zarządu oraz wszyscy wiceprzewodniczący (do 5 osób wybieranych spośród członków Zarządu) wraz z reprezentantem KE oraz przedstawicielem wyznaczonym przez PE tworzą tzw. Biuro w strukturze Agencji, które przygotowuje posiedzenia Zarządu, spotkania robocze z Komisją i Parlamentem Europejskim, a także podejmuje decyzje w okresie pomiędzy posiedzeniami Zarządu. Funkcję jednego z wiceprzewodniczących Zarządu kontynuował w 2014 r. Andrzej Jagusiewicz, Główny Inspektor Ochrony Środowiska. Rola ta uległa zakończeniu wraz ze zmianą na stanowisku Głównego Inspektora w lutym 2015 r. Obecnie Główny Inspektor Ochrony Środowiska, Jerzy Kuliński, pełni funkcję członka Zarządu EEA. W związku z odejściem na emeryturę Dyrektora DMIŚ GIOŚ Lucyny Dygas Ciołkowskiej w 2014 r. nominowano nowego Alternata – rolę tę pełni obecny Dyrektor Anna Katarzyna Wiech.

Od 1 stycznia 2014 r. weszła w życie nowa struktura organizacyjna Agencji, co było związane także z przesunięciami części pracowników między działami – nadal funkcjonuje

osiem tzw. programów (odpowiedniki departamentów), jednakże program *Wsparcie SEIS (SES)* został przekształcony w *Monitoring, dane i informacje (MDI)*, natomiast program *Zarządzanie i sieci (GAN)*, do którego przypisane są m.in. zadania związane z koordynacją współpracy w ramach EIONET, przekształcono w program *Partnerstwo i sieci (PAN)*. Kolejne działania reorganizacyjne prowadzono od końca 2014 roku. W 2015 r. program *Usługi operacyjne (OSE)* połączono z programem MDI tworząc nowy dział IDM (*ICT and Data Management*). Utworzono także, w ramach PAN, zespół ds. EIONETu celem wsparcia osób zajmujących się w EEA koordynacją współpracy z krajami oraz dla uspołnienienia działań dot. współpracy między poszczególnymi programami.

Organem doradczym Agencji jest Komitet Naukowy, któremu przewodniczy Sybille van den Hove z Autonomicznego Uniwersytetu w Barcelonie. W 2015 r. w skład Komitetu Naukowego weszła prof. Małgorzata Grodzińska-Jurczak z Uniwersytetu Jagiellońskiego, jako ekspert ds. zachowania bioróżnorodności, usług ekosystemowych i zarządzania działalnością człowieka na obszarach chronionych.

Według danych na koniec grudnia 2014 r. Agencja zatrudniała 204 osoby, w tym 15 ekspertów krajowych oddelegowanych na kontrakty z macierzystych jednostek w krajach członkowskich. Liczba etatów w EEA ulega zmniejszeniu zgodnie z wymogami KE odnośnie redukcji zatrudnienia w instytucjach UE. Wśród pracowników Agencji 4 osoby były narodowości polskiej. W 2014 r. żaden ekspert krajowy nie pochodził z Polski, natomiast w I kwartale 2015 r. oddelegowanie rozpoczął ekspert z GDOŚ, co zbiegło się w czasie z odejściem pracownika narodowości polskiej.

Wypełnianie przez Europejską Agencję Środowiska jej misji możliwe jest jedynie przy ścisłej współpracy z krajami członkowskimi. Współpraca ta realizowana jest w oparciu o Europejską Sieć Informacji i Obserwacji Środowiska (EIONET) – partnerską sieć, odpowiedzialnych za informację o środowisku, instytucji krajowych i reprezentujących te instytucje ekspertów, której zadaniem jest zapewnienie przepływu danych, informacji i wiedzy pomiędzy krajami członkowskimi i Agencją oraz wewnątrz kraju – w ramach krajowych struktur EIONET.

Elementami tej sieci są:

na poziomie europejskim:

- Europejska Agencja Środowiska,
- sześć Europejskich Centrów Tematycznych – ETC (*European Topic Centres*) – konsorcjów specjalizujących się w określonej tematyce: powietrze, klimat, różnorodność biologiczna, wody, odpady i materiały, obszary miejskie i grunty, wyłanianych w drodze konkursu i działających na podstawie kilkuletnich kontraktów zawieranych z EEA⁴;

⁴ W 2014 r. funkcjonowały następujące ETC: ds. zanieczyszczenia powietrza i łagodzenia zmian klimatu (ACM) – konsorcjum prowadzone przez Holenderski Instytut Zdrowia Publicznego i Środowiska; ds. oddziaływania klimatu i działań adaptacyjnych (CCA) – konsorcjum prowadzone przez włoskie Euro-Śródziemnomorskie Centrum ds. Zmian Klimatu; ds. wód śródlądowych, przybrzeżnych i morskich (ICM) – konsorcjum prowadzone przez niemieckie Centrum Helmholtz ds. Badań Środowiska; ds. różnorodności biologicznej (BD) – konsorcjum prowadzone przez Muzeum Narodowe Historii Naturalnej w Paryżu; ds. zrównoważonej konsumpcji i produkcji (SCP) – konsorcjum prowadzone przez Instytut ds. Zasobów w Kopenhadze zastąpione z dniem 1 lipca 2014 r. przez nowe ETC ds. odpadów i materiałów w ekologicznej gospodarce (WMGE) – konsorcjum prowadzone przez Flamandzki Instytut Badań Technologicznych; ds. informacji i analiz przestrzennych (SIA) – konsorcjum prowadzone przez Uniwersytet w Maladze do końca 2014 r. W 2015 r. powołano nowe ETC ds. obszarów miejskich, użytkowania ziemi i gleb (ULS) z Austriacką Agencją ds. Środowiska w roli lidera konsorcjum.

na poziomie krajowym:

- Krajowe Punkty Kontaktowe – KPK (NFP – *National Focal Points*) prowadzące współpracę z EEA, koordynujące działania na poziomie kraju i jednocześnie odpowiedzialne za kontakty z Agencją;
- Krajowe Centra Referencyjne – NRC (*National Reference Centres*) – jednostki odpowiedzialne za realizację określonych zadań w ramach bloków tematycznych.

Obecna struktura EIONET obowiązuje na lata 2014-2018 zgodnie z nową perspektywą określoną przez nowy wieloletni program pracy i określa 24 krajowe centra referencyjne. Jest wynikiem rozpoczętej w połowie 2013 r. rewizji struktury, prowadzonej przez EEA przy udziale krajów członkowskich. Z uwagi na przedłużenie po stronie EEA procesu zatwierdzania profili NRC nowa struktura weszła w życie pod koniec 2014 r. Obecnie EIONET obejmuje łącznie ok. 1500 ekspertów w ok. 400 instytucjach w 39 krajach.

W 2014 r. kontynuowała działania, zawiązana z własnej inicjatywy przez Krajowe Punkty Kontaktowe, grupa robocza pod kierunkiem belgijskiego KPK Jana Voeta. Celem grupy, powołanej w 2013 r., było wsparcie współpracy w ramach EIONET w l. 2013-2014 poprzez opracowanie wstępnych propozycji ze strony KPK w zakresie rewizji sieci EIONET oraz przedstawienie propozycji i narzędzi dla wsparcia koordynacji działań i współpracy z EEA. Grupa, składająca się z zespołów ds. wybranych zagadnień, zakończyła działalność w 2014 r. Prace w wybranych obszarach tematycznych są nadal kontynuowane poprzez nowo powołane grupy robocze: ds. rewizji priorytetowych strumieni danych (PDF WG); ds. opiniowania rozwoju narzędzi ICT dla prowadzenia współpracy z EEA w ramach EIONET (ICT UG); ds. innowacji w EIONET w kontekście rozwoju tzw. „bazy wiedzy” na potrzeby wdrażania 7EAP (E3I WG). Grupy te złożone są z wybranych KPK, które z własnej inicjatywy angażują się w dodatkowe zadania w ramach współpracy z EEA, co obejmuje m.in. usprawnienie działań w samej Agencji, oraz z przedstawicieli EEA.

Budżet Agencji w 2014 r. uległ zwiększeniu i wyniósł około 52,5 mln euro, co jest sumą o ponad 3 mln wyższą niż w 2013 r., ale o blisko 10 mln niższą niż w 2011 r. Zmiany warunkowane są dodatkowymi przychodami (fundusze celowe), gdyż subwencja UE pozostaje na stałym poziomie. Część budżetu pochłaniają koszty operacyjne – w większości wydatki na ekspertyzy zewnętrzne, w tym koszty funkcjonowania Europejskich Centrów Tematycznych. Część środków wraca do krajów współpracujących z Agencją poprzez kontrakty zawierane z ekspertami krajowymi bezpośrednio lub poprzez ETC oraz w formie refinansowania kosztów udziału krajowych przedstawicieli w spotkaniach EIONET (na ogólnych zasadach obowiązujących w Unii Europejskiej).

Rok 2014 charakteryzowały zmiany instytucjonalne w UE z uwagi na wybory do Parlamentu Europejskiego i nominacje w nowej Komisji Europejskiej. W ciągu roku wdrażane były rekomendacje KE dot. zdecentralizowanych agencji UE, w którym to procesie EEA aktywnie uczestniczyła, umacniając współpracę z instytucjami UE.

2. Najważniejsze działania i produkty EEA w roku 2014

Rok 2014 był pierwszym rokiem obowiązywania nowego Wieloletniego Programu Pracy EEA (MAWP) na lata 2014-2018, przyjętego przez Zarząd EEA w listopadzie 2013 r. MAWP odnosi się do priorytetów siódmego programu działań UE w zakresie środowiska (7EAP) i opiera się na czterech strategicznych obszarach:

1. Dostarczanie informacji na potrzeby wdrażania polityki UE – obejmujący rolę EEA w dostarczaniu informacji o stanie środowiska i oddziałujących presjach w układzie oceny

„czynniki sprawcze – presje – stan – wpływ – reakcje” (DPSIR) oraz o osiągniętych postępach w polityce ochrony środowiska w odniesieniu do obowiązujących aktów prawnych UE i konieczności wzmocnienia ich wdrażania, podzielony na 9 obszarów tematycznych uwzględniających elementy środowiska i sektory gospodarki;

2. Ocena wyzwań systemowych – obejmujący zadania związane z analizą wielorakich powiązań i wzajemnych oddziaływań między elementami środowiska, gospodarki, czynnikami społecznymi i politycznymi, także w dłuższym horyzoncie czasowym, uwzględniający m.in. problematykę tzw. ekologicznej gospodarki, zrównoważonego wykorzystania zasobów, dobrobytu człowieka w rozumieniu także jego dobrego samopoczucia i zdrowia, identyfikacji kluczowych megatrendów gospodarczych, technologicznych, społecznych, w zakresie środowiska oraz dotyczących zarządzania;

3. Współtworzenie, wymiana i wykorzystanie wiedzy – obejmujący m.in. współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami oraz z sieciami ekspertów, przede wszystkim EIONET, a także rozwój systemów informacyjnych;

4. Zarządzanie EEA – obejmujący sprawy administracyjne i organizacyjne w samej Agencji.

Priorytety programu pracy EEA w 2014 r. odzwierciedlały priorytety MAWP oraz dodatkowo obejmowały: prace nad raportem o stanie środowiska Europy i prognozach jego zmian SOER 2015 oraz prace w obszarze tematycznym ekologicznej (zielonej) gospodarki, efektywności gospodarowania zasobami i odpadów. W dalszych podrozdziałach przedstawiono najważniejsze działania i produkty Agencji w 2014 r. Pełny wykaz działań i wyników można znaleźć w dostępnym m.in. poprzez stronę EEA rocznym sprawozdaniu Agencji, gdzie prezentowany jest w układzie tematycznym odpowiadającym priorytetom MAWP.

2.1. Najważniejsze usługi i dane EEA

Wszystkie wyniki działalności Europejskiej Agencji Środowiska są udostępniane poprzez serwis internetowy: <http://www.eea.europa.eu>. Sieci EIONET dedykowana jest strona <http://www.eionet.europa.eu>, obejmująca m.in. odpowiednie narzędzia wspomagające realizację zadań – m.in. system Forum, gdzie Agencja umieszcza m.in. dokumenty do konsultacji i materiały na spotkania. Portal zawiera także system Reportnet do obsługi sprawozdawczości, stąd wykorzystywany jest także poza EIONET. W 2014 r. EEA m.in. przeprowadziła rewizję kont utworzonych na potrzeby sprawozdawczości, ponadto przeniesiono obsługę Helpdesk do EEA, rezygnując z usług firmy zewnętrznej.

Oceny tematyczne dotyczące zagrożeń dla środowiska i presji, stanu poszczególnych elementów środowiska Europy oraz podejmowanych działań, prezentowane są m.in. w raportach tematycznych, udostępnianych w wersji elektronicznej na stronie EEA oraz w większości także w wersji papierowej – jako raporty zostały one omówione w następnym podrozdziale.

W 2014 r. kontynuowano prace nad rewizją wskaźników EEA <http://www.eea.europa.eu/data-and-maps/indicators>. Zaktualizowano 42 wskaźniki, w tym 10 wskaźników zaliczanych do Bazowego Zestawu Wskaźników (CSI – *Core Set of Indicators*). Obecnie CSI obejmuje 35 wskaźników, natomiast w ramach rewizji CSI ustalono, że odnowiony zestaw CSI będzie do 2018 r. zawierał 42 wskaźniki pogrupowane w 6 obszarów tematycznych: zanieczyszczenie powietrza, transport i hałas; zmiany klimatu i energetyka; zasoby wód słodkich; wody i gospodarka morska; różnorodność biologiczna i ekosystemy. Prace nad aktualizacją wskaźników CSI trwają. Ponadto EEA utrzymuje ponad 100 regularnych wskaźników, spełniające minimalne kryteria w zakresie adekwatności

do celów realizowanej polityki UE, regularności aktualizacji, stabilności i pokrycia geograficznego danych źródłowych.

Podstawę dla realizacji misji EEA stanowią dostarczane przez państwa dane. Były one weryfikowane i przetwarzane, z udziałem Europejskich Centrów Tematycznych, celem wykorzystania w publikacjach i usługach EEA. System Reportnet został rozbudowany o nowe formularze i aplikacje dla realizacji sprawozdawczości m.in. w zakresie danych o emisjach. Przekazy w ramach kilkunastu kategorii tematycznych liczone są przez EEA do tzw. priorytetowych strumieni danych (PDF), podlegających corocznej ocenie. Ocena PDF za okres raportowy 2014/2015 ma charakter wyjątkowy, gdyż obejmuje jedynie 8 przekazów danych, w tym nowozdefiniowane. Wynika to z zawieszenia przez EEA sprawozdawczości dotyczącej wód śródlądowych, w związku z rewizją tych przekazów danych, oraz z reorganizacji i zmian w sprawozdawczości dot. powietrza. W ostatnim przekazie danych PDF (2014/2015) udział wzięły wszystkie państwa członkowskie EEA i współpracujące, przy czym według wstępnej oceny procent realizacji sprawozdawczości wahał się od 10% do 96%, a 24 kraje osiągnęły wynik poniżej 90% (patrz wykres na str. 24), Oznacza to słabszy wynik niż w roku ubiegłym, gdy 20 na 38 krajów osiągnęło wynik poniżej 90%. Szczególnie widoczna jest różnica w najgorszej nocie – spadek z 31% do 10%. Jednakże z racji zmian w zakresie i formach przekazu oraz kryteriach ewaluacji ocena ta nie może być bezpośrednio porównywana z oceną za ubiegłe lata.

Komisja Europejska powierza EEA obsługę coraz szerszego zakresu sprawozdawczości UE, stąd dane PDF stanowią jedynie część danych, jakie Agencja otrzymuje – pozostałe przekazy związane są z ok. 100 różnymi obowiązkami raportowymi, przy czym w systemie Reportnet kraje umieściły w sumie ok. 2200 przekazów danych za 2014 r. Przekazywane przez kraje dane były przetwarzane, poddawane kontroli jakości, wykorzystywane do aktualizacji wskaźników, do analiz i przygotowania ocen stanu poszczególnych komponentów środowiska i udostępniane w publikacjach oraz na stronach EEA poprzez dedykowane systemy oraz w formie m.in. nowych interaktywnych map. Dane historyczne, mapy i wykresy publikowane są na stronie internetowej EEA w zakładce <http://www.eea.europa.eu/data-and-maps>.

W zakresie działań EEA w obszarze tematycznym dotyczącym powietrza szczególnie istotne było wdrożenie nowego systemu e-raportowania danych o jakości powietrza, w związku z wejściem w życie w dniu 1 stycznia 2014 r. decyzji wykonawczej Komisji nr 2011/850/UE z dnia 12 grudnia 2011 r. dot. stosowania dyrektyw z zakresu jakości powietrza. Pierwszych przekazów kraje dokonały we wrześniu 2014 r. Bieżące dane o jakości powietrza udostępniane są pod adresem <http://maps.eea.europa.eu/Hub/AirQuality>. Zmianie uległy także format i struktura sprawozdawania do Centralnego Repozytorium Danych EEA danych dot. gazów cieplarnianych, w związku z nowymi rozporządzeniami UE 525/2013 i 749/2014. Równocześnie Agencja udzielała wsparcia KE i krajom w zakresie rozwiązania problemu braku uruchomienia w wymaganym terminie (połowa 2014 r.) narzędzia sprawozdawczości UNFCCC. Agencja kontynuowała prace związane z przetwarzaniem i oceną, raportowanych przez kraje danych w ramach ww. prawodawstwa, jak również przekazywanych m.in. w ramach Dyrektywy NEC, Konwencji LRTAP oraz Rejestru E-PRTR, danych z zakresu emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego, a także nowych przepływów danych dot. substancji zubażających warstwę ozonową oraz gazów fluorowanych. Istotnym elementem prac były analizy zanieczyszczeń przemysłowych, w tym wsparcie KE i krajów w zakresie sprawozdawczości z tego zakresu. Agencja kontynuowała ponadto prace m.in. nad oceną narażenia ludności i ekosystemów na ponadnormatywne stężenia zanieczyszczeń, analizy kosztów zanieczyszczenia powietrza oraz oceny realizacji celów redukcji emisji. W 2014 r. prowadzono także m.in. prace nad przejściem w 2015 r. przez EEA sprawozdawczości z zakresu dużych obiektów energetycznego spalania (LCP) oraz podjęto

na nowo, po pięcioletniej przerwie, prace nad oceną wdrażania przez kraje systemu handlu emisjami (ETS).

Prace w obszarze tematycznym dotyczącym wód (dedykowany portal UE - WISE <http://water.europa.eu>) koncentrowały się na przygotowaniu do drugiej rundy sprawozdawczości planów gospodarowania wodami w obszarze dorzeczy zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną, obejmując m.in. integrację powiązanych ocen wynikających ze sprawozdawczości w ramach Dyrektyw tzw. Siedliskowej (92/42/EWG) i Ptasiej (2009/147/WE) celem uzgodnienia m.in. wspólnej typologii. Kontynuowano także prace nad ściślejszym powiązaniem raportowania tzw. priorytetowych strumieni danych do EEA z raportowaniem w ramach RDW. W zakresie zasobów wód prowadzono m.in. analizy efektywności wykorzystania zasobów, w tym opublikowano trzy nowe wskaźniki, oraz aspektów gospodarowania wodami w ujęciu ekosystemowym, kontynuowano także prace nad tzw. rachunkami wodnymi. Agencja analizowała także możliwości wpływu obywateli na poprawę jakości wód, nawiązując do przyjętej przez KE w marcu 2014 r. inicjatywy obywatelskiej Right2Water. Prace ETC obejmowały m.in. analizy powodzi oraz emisji zanieczyszczeń do wód. Wspólnie z KE Agencja realizowała projekt dot. modelu danych dla wymagań raportowych w ramach art. 19.3. Ramowej Dyrektywy ws. Strategii Morskiej. Objęło to także mapowanie przepływów danych w ramach konwencji morskich. Agencja wykonywała także oceny stanu mórz, ich ochrony oraz wykorzystania mórz na potrzeby transportu, rybołówstwa, energetyki i turystyki. W 2014 r. uruchomiono aplikację Marine Litter Watch, mającą na celu pozyskanie brakujących danych o odpadach na plażach, jak również zaangażowanie obywateli w zbieranie tego rodzaju odpadów i monitorowanie stanu czystości wybrzeży.

W zakresie bioróżnorodności i ekosystemów prace koncentrowały się na wsparciu KE w przeglądzie Strategii Bioróżnorodności i ocenie wdrażania strategicznego planu 2011-2020 dla konwencji różnorodności biologicznej. EEA miała istotny udział w aktualizacji dedykowanego portalu UE <http://biodiversity.europa.eu>, którego nową odsłonę zaprezentowano w maju 2014 r. Agencja ponadto m.in.: prowadziła prace nad skartowaniem siedlisk w Europie, opracowała prototyp wskaźnika dot. populacji nietoperzy, realizowała prace analityczne dotyczące stanu ochrony w oparciu o dane raportowane przez kraje w ramach art. 17 Dyrektywy Siedliskowej i art. 12 Dyrektywy Ptasiej, wykonała ocenę leśnych obszarów o wysokich walorach przyrodniczych (HNV), kontynuowała prace w ramach projektu MAES (kartowanie i ocena ekosystemów i ich usług), zaktualizowała dane o obszarach Natura 2000 i realizowała prace związane z powiązaniem danych dot. sieci Natura z danymi odnośnie sieci Emerald.

Agencja kontynuowała także prace w innych obszarach tematycznych, w tym m.in. realizowała zadania dot. analiz: narażenia na hałas, presji generowanych przez sektor transportu oraz energetyki, możliwości rozwoju energetyki odnawialnej, stanu zagospodarowania gruntów, efektywnego wykorzystania materiałów i gospodarki odpadami, systemów konsumpcji i produkcji (co objęło także doradztwo względem KE odnośnie ekologicznej reformy fiskalnej), relacji między środowiskiem a zdrowiem (w tym m.in. miała udział w rozbudowie, we współpracy z DG Env i JRC, platformy dot. monitoringu chemikaliów IPChem), możliwości wsparcia polityki ochrony środowiska przez narzędzia scenariuszy i prognoz. W obszarze tematycznym dot. klimatu Agencja m.in. kontynuowała analizy podejmowanych przez kraje działań adaptacyjnych, rozbudowała platformę CLIMATE-Adapt oraz wskaźniki, mające na celu monitorowanie zmian klimatu.

2.2. Raporty EEA

W 2014 r. Europejska Agencja Środowiska opublikowała ogółem 47 raportów i opracowań. Statystyka ta obejmuje pozycje wydane, dostępne m.in. poprzez oficjalną stronę EEA, natomiast nie uwzględnia sprawozdań przygotowywanych np. w ramach wewnętrznej współpracy z innymi organizacjami.

Wybrane tytuły raportów tematycznych EEA w 2014 r.:

- *Jakość powietrza w Europie – raport 2014*
- *Trendy i projekcje w Europie 2014 – śledząc postęp w osiągnięciu celów energetyczno-klimatycznych do roku 2020*
- *Monitoring emisji CO₂ z nowych samochodów osobowych w UE – podsumowanie za 2013 r.*
- *Koszty zanieczyszczenia powietrza z instalacji przemysłowych w Europie 2008-2012*
- *Wpływ zanieczyszczenia powietrza na ekosystemy w Europie*
- *Substancje zubożające warstwę ozonową – raport za 2013 r.*
- *Jakość wód kąpielowych w Europie w 2013 r.*
- *Udział społeczeństwa w lepszym gospodarowaniu wodami*
- *Kartowanie siedlisk lądowych - przegląd*
- *Analiza przestrzenna zielonej infrastruktury w Europie*
- *Przewodnik dobrych praktyk dla obszarów cichych*
- *Hałas w Europie 2014*
- *Wsparcie sektora energetyki i jego wpływ na innowacje w energetyce odnawialnej*
- *Wpływ transportu na długich dystansach na środowisko - TERM 2014: wskaźniki mierzące postęp w osiągnięciu celów dla ochrony środowiska w Europie*
- *Przystosowanie transportu do klimatu w Europie*
- *Polityka adaptacji w krajach Europy*
- *Efektywna zasobowo, ekologiczna gospodarka a polityka UE*
- *Zapobieganie powstawaniu odpadów w Europie – stan na 2013 r.*

W czerwcu 2014 r. EEA opublikowała długo oczekiwane kompendium wskaźników EEA – *Digest of EEA indicators 2014*, prezentujące wynik przeprowadzonej rewizji, stan aktualny i planowaną strukturę wskaźników.

Również w czerwcu 2014 r. Agencja opublikowała coroczny przeglądowy raport z serii Sygnały zatytułowany w tym roku: *Sygnały EEA 2014 – Jakość naszego życia a środowisko*. Seria Sygnały publikowana jest w wersjach językowych stąd poszczególne wydania ukazują się w kolejnych miesiącach po publikacji wersji angielskiej i duńskiej.

W październiku 2014 r. ukazał się trzeci raport ze wznowionej przez EEA w 2012 r. serii rocznych raportów wskaźnikowych. Edycję 2014 poświęcono wpływowi systemów konsumpcji i produkcji na środowisko w Europie, w tym m.in. w odniesieniu do kwestii zaopatrzenia w żywność, odzież oraz sprzęt elektryczny i elektroniczny.

Do końca czerwca 2015 r. EEA opublikowała 16 raportów i opracowań, w tym m.in. raporty dot. stanu przyrody, stanu mórz oraz energetyki odnawialnej.

Od połowy 2014 r. do marca 2015 r. Agencja publikowała, jako oddzielne opracowania, aktualizację ocen 11 globalnych megatrendów przedstawionych w raporcie o stanie środowiska Europy i prognozach jego zmian SOER 2010.

Agencja zobowiązana jest do przygotowania raportu o stanie środowiska Europy i prognozach jego zmian (SOER), co 5 lat. Raport „Środowisko Europy 2015. Stan i prognozy” (SOER 2015) został opublikowany 3 marca 2015 r. i przedstawiony na serii wydarzeń inauguracyjnych w Brukseli. SOER 2015 jest zintegrowaną oceną stanu środowiska Europy i zachodzących w nim zmian, przedstawioną w ujęciu globalnym, regionalnym i krajowym. Raport przygotowany został jako serwis internetowy dostępny pod adresem: <http://www.eea.europa.eu/soer>. Tworzą go poniższe elementy:

- 1) Synteza - zawierająca informacje na potrzeby przyszłej europejskiej polityki w dziedzinie środowiska, w szczególności dla celów jej realizacji w latach 2015-2020, w tym refleksje na temat środowiska Europy w kontekście globalnym, jak również rozdziały podsumowujące jego stan, perspektywy i dotyczące go tendencje;
- 2) Raport *Ocena światowych megatrendów* – prezentujący 11 megatrendów ważnych dla środowiska Europy w perspektywie długoterminowej;
- 3) Część A: *Światowe megatrendy* – przedstawiająca środowisko Europy w ujęciu globalnym poprzez zestaw 11 opracowań o globalnych megatrendach;
- 4) Część B: *Oceny tematyczne dla Europy* – opisująca stan środowiska pod kątem kluczowych wyzwań i problemów poprzez zestaw 25 tematycznych opracowań;
- 5) Część C dot. ocen na poziomie krajowym – dwuelementowa:
 - *Porównania między państwami* – zestaw 9 opracowań dotyczących wybranych zagadnień tematycznych,
 - *Państwa i regiony* – zestaw 39 opracowań podsumowujących raporty o stanie środowiska i prognozach jego zmian w każdym z 39 państw Europy oraz dodatkowe 3 opracowania dla regionów Arktyki, Morza Czarnego i Morza Śródziemnego.

Synteza oraz raport oceniający światowe megatrendy zostały dodatkowo wydane w formie drukowanej, przy czym Synteza docelowo ma być dostępna we wszystkich językach krajów EEA i współpracujących. Na dzień inauguracji przygotowano 8 wersji językowych (w tym polską), kolejne wersje ukazują się od marca 2015 r.

Raport SOER 2015 został opracowany jako wspólne przedsięwzięcie w ścisłej współpracy z EIONET – siecią instytucji krajowych i reprezentujących je ekspertów z 39 państw europejskich, jak również ze służbami Komisji Europejskiej. Ponadto w procesie konsultacji i weryfikacji oceny wzięło udział szereg organizacji międzynarodowych.

W celu prac nad poszczególnymi opracowaniami (fiszkami) SOER 2015 Agencja stworzyła w 2014 r. dedykowany system on-line. Wszystkie części raportu były konsultowane z krajami, które uwagi do fiszek wprowadzały w systemie. W kwietniu 2014 r. EEA, wykorzystując dedykowany system on-line, prowadziła w ramach EIONET konsultacje pierwszych wersji 25 opracowań cz. B oraz 9 opracowań cz. C1 – uwagi zgłosiło 25 krajów. W czerwcu 2014 r. Agencja rozpoczęła konsultacje 10 pierwszych wersji fiszek części A - również zamieszczonych w systemie on-line - oraz 5 z 7 rozdziałów Syntezy, rozesłanej w formie pliku z dołączonym formularzem zgłaszania uwag. We wrześniu konsultacjom podlegały ostatnia fiszka cz. A, opracowania dla regionów oraz całość Syntezy. W każdym

przypadku EEA oczekiwała stanowiska krajowego skoordynowanego przez Krajowy Punkt Kontaktowy. Dodatkowo kraje zyskały możliwość przekazania do 9 opracowań części C1 tzw. perspektywy krajowej – materiału stanowiącego formę komentarza do wykonanej przez EEA oceny porównującej państwa, zawierającego np. krajową interpretację lub wyjaśnienie przedstawionych danych czy informacje o specyficznych uwarunkowaniach krajowych.

Część C2 obejmująca streszczenia krajowych raportów opracowywana były przez Krajowe Punkty Kontaktowe (NFP) i/lub Krajowe Centra Referencyjne NRC SoE w oparciu o wytyczne EEA i wprowadzana do systemu Agencji. W maju 2014 r., z inicjatywy Zarządu EEA, przeprowadzono ćwiczenie tzw. wzajemnego przeglądu, polegające na dokonaniu oceny przez dane państwo wkładów 2-3 innych krajów. Dalsze prace obejmowały ujednolicanie wkładów pod względem struktury i sposobu prezentacji zagadnień zgodnie z wytycznymi EEA. Druga wersja wkładów przekazywana była w lipcu, a finalne wersje kraje wprowadzały do systemu we wrześniu 2014 r.

Pod koniec 2014 r. EEA zaczęła rozsyłać do właściwych krajów przetłumaczone wersje Syntezy celem dokonania przez kraje weryfikacji. Publikacja Syntezy w językach narodowych ma szczególne znaczenie, gdyż ułatwia odbiór raportu na poziomie kraju. Z uwagi na słabą jakość tłumaczenia przy napiętym harmonogramie proces weryfikacji wymagał szczególnie intensywnego wysiłku ze strony KPK / NRC Com krajów, których języki zostały wybrane na inaugurację. W 2015 r. kontynuowano pracę nad kolejnymi wersjami językowymi. Weryfikacji podlegały również teksty powiązane, jak ulotka czy informacje prasowe.

W 2014 r. EEA kontynuowała z krajami dialog odnośnie możliwości promocji i dystrybucji raportu SOER 2015, z założeniem, że działania tego rodzaju będą odpowiednio rozłożone w czasie przez cały rok 2015. Na początku 2014 r. przygotowano ankietę badającą plany i oczekiwania krajów, w maju Agencja przedstawiła wstępny plan dot. promocji SOER 2015, we wrześniu EEA zbierała od krajów w formie kwestionariusza informacje odnośnie planowanych działań promujących raport na poziomie krajowym. Po oficjalnej inauguracji raportu w Brukseli, rozpoczęto serię tzw. inauguracji krajowych SOER 2015, w ramach których przedstawiciele EEA odwiedzają poszczególne państwa z prezentacją raportu.

Oprócz ww. raportów, dodatkowo, na potrzeby toczących się procesów międzynarodowych i konferencji Agencja przygotowywała różnego rodzaju informacje i dokumenty wewnętrzne.

2.3. Realizacja inicjatyw horyzontalnych UE

Siódmy unijny program działań w zakresie środowiska (7EAP) przedstawiając plan do 2020 r. nakreślił także długoterminową wizję, według której w 2050 roku obywatele cieszą się dobrą jakością życia z uwzględnieniem ograniczeń naszej planety. Koncepcja ta zaczęła być silnie akcentowana przez EEA, która w swoich działaniach ma przyczynić się do realizacji tej wizji, m.in. poprzez wkład do tzw. bazy wiedzy dla wsparcia celów 7EAP obejmujących: ochronę, zachowanie i wzmocnienie kapitału naturalnego UE, przekształcenie jej w efektywną zasobowo, ekologiczną i konkurencyjną gospodarkę niskoemisyjną oraz ochronę obywateli przed związanymi ze środowiskiem presjami i zagrożeniami dla zdrowia i dobrej jakości życia. Cele na rok 2020 koncentrują się na lepszym wdrażaniu prawodawstwa UE i jego integracji, natomiast na rok 2050 na podjęciu odpowiednich procesów przemian, które doprowadziłyby do realizacji ww. wizji dobrej jakości życia przy zapewnieniu „odpornych” ekosystemów, społeczeństw i gospodarek. Dyskusji nad rozwojem „bazy wiedzy” poświęcone były m.in. marcowe seminarium Zarządu EEA w Zagrzebiu, z udziałem także Komitetu Naukowego i KPK, oraz czerwcowe wspólne warsztaty dyrektorów urzędów statystycznych i Zarządu EEA z udziałem szerszej reprezentacji krajów oraz z dodatkowym

spotkaniem przedstawicieli DG ENV, DG CLIMA, Eurostatu i EEA dot. procesów zarządzania, zorganizowane w siedzibie Eurostatu w Luksemburgu. W ich wyniku EEA przygotowała w lipcu 2014 r. propozycję inicjatywy Społeczności Wiedzy o Środowisku (Environmental Knowledge Community – EKC), wskazując na konieczność: ścisłej współpracy między instytucjami UE; stworzenia odpowiednich wskaźników odnoszących się do kwestii pomiaru dobrobytu (inne mierniki niż PKB) i dobrej jakości życia oraz tzw. ograniczeń planety; rozwoju tzw. projektów innowacji w wiedzy (Knowledge Innovation Projects – KIPs); oraz powiązania działań z procesami globalnymi. Koncepcja zarządzania EKC odwołuje się do dawnej inicjatywy tzw. Grupy Czterech. Pierwsze spotkanie na wysokim szczeblu instytucji wchodzących w skład EKC (DG ENV, DG CLIMA, DG RTD, Eurostat, JRC i EEA) odbyło się na początku 2015 r., gdzie potwierdzono deklarację zaangażowania w prace oraz przyjęto 4 KIPs: *natural capital accounting*, *planetary limits*, *climate adaptation* i *foresight* – EEA uczestniczy we wszystkich, z wiodącą rolą w drugim. Ostatni KIP, *Citizen Science*, został odłożony w czasie. Za kluczowy produkt EEA dla wsparcia celów 7EAP i EKC uznaje się Syntezę raportu SOER 2015, w której oceniono 40 lat rozwoju polityki i wiedzy UE, zestawiając z perspektywą na 2050 r. w kontekście globalnych megatrendów, systemowych zagrożeń i długoterminowych procesów przemian.

Zgodnie z celami zawartymi w Wieloletnim Programie Pracy, w II połowie 2014 r. EEA powołała inicjatywę Europejskiej Akademii Środowiska (European Environment Academy – EEAcademy), której rozwój wspiera Komitet Naukowy EEA. EEAcademy ma być inicjatywą na rzecz wymiany i zdobywania wiedzy dla szerokiego grona zainteresowanych osób, angażującą obok EEA także instytucje naukowe i edukacyjne, w tym uniwersytety, obejmującą m.in. wykłady, szkoły letnie, warsztaty i programy naukowe. Jednocześnie wiele z wcześniej realizowanych przez EEA działań wpisuje się w koncepcję EEAcademy. Z końcem 2014 r. stworzono plan biznesowy, natomiast w 2015 r. rozpoczęto prace nad konkretnymi projektami, w tym kilkudniową letnią szkołą dot. wdrażania tzw. zasady ostrożności w kontekście ryzyka nowych technologii.

W 2014 r. EEA kontynuowała swój udział w programie Copernicus, zgodnie z rozporządzeniem PE i Rady (UE) nr 377/2014 ustanawiającym program Copernicus i uchylającym rozporządzenie nr 911/2010 ustanawiające program GMES i zasady wdrożenia początkowej fazy jego realizacji. Copernicus został wskazany w piątym celu priorytetowym 7EAP jako system dla zapewnienia informacji celem wsparcia polityki UE dot. środowiska. W grudniu 2014 r. KE podpisała z EEA nowe porozumienie, na okres do 2020 r., na kontynuację przez Agencję koordynacji paneuropejskiego i lokalnych komponentów usługi monitoringu lądów, operacyjnie funkcjonujących od 2011 r., oraz formalizujące odpowiedzialność EEA za koordynację komponentu in-situ Copernicus, którą EEA prowadziła wcześniej przez projekt badawczo-rozwojowy GISC. Komponent globalny usługi lądowej koordynuje JRC. W listopadzie 2014 r. KE podpisała porozumienia z francuskim centrum ds. analiz i prognoz dot. oceanów Mercator Océan na wdrażanie i zarządzanie usługą monitoringu środowiska morskiego oraz z europejskim centrum ds. prognoz pogody ECMWF na wdrażanie i zarządzanie usługami ds. monitoringu atmosfery oraz ds. monitoringu zmian klimatu – te trzy usługi powinny osiągnąć operacyjność w 2015 r. Całkowita odpowiedzialność za wszystkie usługi Copernicus (*Land, Marine, Atmosphere, Climate Change, Emergency, Security*) nadal pozostaje w gestii KE. Delegacja zadań przez KE wiąże się z przekazaniem ww. instytucjom, w tym EEA, określonych środków finansowych, co istotnie wesprze rozwój programu.

W ramach realizacji usług wstępnych Copernicus / GMES (GIO) dot. komponentu paneuropejskiego monitoringu powierzchni lądowych w 2014 r. EEA kontynuowała prace nad aktualizacją bazy Corine Land Cover oraz wytworzeniem 5 warstw wysokorozdzielczych

(*artificial surfaces, forest areas, agricultural areas, wetlands, small water bodies*). W 2014 r. 24 kraje zakończyły i przekazały EEA bazy pokrycia terenu (CLC) i zmian w pokryciu (CLCC) dla roku referencyjnego 2012. Ponadto, dzięki wykorzystaniu przedakcesyjnego instrumentu finansowania udało się włączyć w projekt 6 krajów Bałkanów Zachodnich, które pierwsze wyniki przekazały jeszcze w 2014 r. Zapewniono 100% pokrycie dla warstw wysokorozdzielczych we wszystkich 39 krajach członkowskich i współpracujących, przy czym dla warstwy dot. obszarów łąkowych rozpoczęto prace nad poprawą jej jakości poprzez zdefiniowanie typów klasyfikacji łąk. W styczniu 2015 r. podpisano nowy kontrakt na walidację produktów finalnych GIO Land. W komponencie lokalnym usługi EEA prowadziła m.in. prace nad mapowaniem pokrycia terenu i użytkowania ziemi wzdłuż obszarów nadbrzeżnych oraz wybranych obszarów Natura 2000. Zaktualizowano także Atlas Miast (Urban Atlas). Produkty usługi monitoringu lądów udostępniane są przez stronę <http://land.copernicus.eu>. W 2014 r. Agencja kontynuowała swój aktywny udział w grupie GEO (Global Earth Observation), udzielając także wsparcia grupie roboczej przygotowującej strategiczny plan wdrażania GEO/GEOSS na lata 2016-2025.

Europejska Agencja Środowiska kontynuowała prace na rzecz wsparcia wdrażania dyrektywy 2007/2/WE ustanawiającej infrastrukturę informacji przestrzennej w Europie (INSPIRE). Od 2013 r. zaangażowanie EEA w koordynację na poziomie europejskim działań związanych z INSPIRE wzrasta – EEA przejęła m.in. odpowiedzialność za zadania związane z wymianą danych i usług oraz z monitorowaniem i sprawozdawczością odnośnie wprowadzania INSPIRE – w listopadzie 2014 r. EEA opublikowała przygotowany wspólnie z JRC raport ze średniokresowej ewaluacji wdrażania INSPIRE. Wyniki ewaluacji prezentowane były przez EEA m.in. na współorganizowanej przez nią dorocznej czerwcowej konferencji INSPIRE. Agencja kontynuowała swój udział w Grupie ds. Wdrażania i Utrzymania INSPIRE oraz rozpoczęła prace nad modelami i specyfikacjami danych INSPIRE dla obszarów chronionych i obiektów wodnych.

2.4. Inne wybrane działania EEA

Spotkania EIONET obejmują spotkania KPK(NFP), trzy w ciągu roku, i warsztaty dla poszczególnych NRC. W 2014 r. zorganizowano spotkania dla 17 NRC (w 2013 r. dla 20), przy czym NRC tematyczne z zakresu wód słodkich (4 oddzielne NRC) miało jedno wspólne spotkanie, a NRC ds. komunikacji, oprócz dorocznego spotkania, także dodatkową sesję w czerwcu br. dot. SOER 2015, wspólną z NRC ds. informowania o stanie środowiska (NRC SoE), a w części także z KPK. Dodatkowo EEA zorganizowała spotkania eksperckie dot. usług FLIS, platform adaptacji do zmian klimatu, BISE-CHM dotyczące wymiany informacji o bioróżnorodności oraz spotkanie grupy roboczej ds. turystyki i środowiska. W sumie w ww. spotkaniach uczestniczyło prawie 600 ekspertów. Spośród ww. 17 NRC, 16 miało swoje poprzednie spotkanie w 2013 r. Ogólnie, frekwencja na spotkaniach NRC wśród krajów członkowskich wyniosła 70% (w 2013 r. 76%). Największą cieszyły się spotkania dot.: oceny i zarządzania jakością powietrza, emisji zanieczyszczeń do powietrza oraz informowania o stanie środowiska. Dodatkowo EEA przeprowadziła kilka tzw. webinarów czyli krótkich seminariów sieciowych (połączenie przez komputer i telefon) poświęconych określonej tematyce. Od połowy 2014 r. wprowadzono webinaria jako stałe uzupełnienie regularnych spotkań KPK, celem zapewnienia większej ilości czasu na dyskusję podczas bezpośrednich spotkań plenarnych.

Oprócz organizacji spotkań EIONET i warsztatów tematycznych, EEA współorganizowała i/lub prezentowała swoje działania na wielu międzynarodowych konferencjach i spotkaniach (np. marcowa konferencja KE dot. oceanów i ekosystemów (HOPE) w Brukseli, majowe

konferencje dot. trwałych miast w Bonn oraz międzynarodowej organizacji ds. wody IWA w Oslo, współorganizowane w Genewie przez EEA, UNEP, Eurostat i Międzynarodową Organizację Pracy majowe warsztaty dot. mierzenia postępów z ekologizacji gospodarki, październikowa konferencja dot. podatków środowiskowych współorganizowana przez EEA w Kopenhadze). Kluczowymi wydarzeniami w I p. 2015 r. była inauguracja raportu SOER 2015 w Brukseli obejmująca rozłożone w tygodniu 3-6 marca wydarzenia, takie jak: prezentacja raportu przed KE, konferencja inauguracyjna, warsztaty w Parlamencie Europejskim, prezentacja raportu ministrom środowiska państw UE w czasie posiedzenia Rady ENVI.

Agencja intensywnie współpracowała z Dyrektoriatami Generalnymi KE, a także z Parlamentem Europejskim i Radą UE – wynikało to zarówno z nadzoru KE nad EEA (procesy zatwierdzania budżetu, konsultacje planu pracy), jak i z roli EEA. Agencja m.in. zapewniała wsparcie eksperckie we wdrażaniu polityki UE, w tym prawodawstwa i sprawozdawczości unijnej. Agencja kontynuowała współpracę z Eurostatem, m.in. w kontekście rachunków środowiskowych i rozwoju wskaźników, i uczestnictwo w pracach Sieci Szefów Urzędów Statystycznych i Agencji Środowiska ds. rachunków i statystyki środowiskowej (DIMESA), współpracę ze Wspólnym Centrum Badawczym JRC oraz Organizacją Współpracy Gospodarczej i Rozwoju OECD. Współpraca z KE, JRC, Eurostatem prowadzona była także w ramach rozwoju wspomnianej wcześniej inicjatywy EKC. Istotnym aspektem współpracy EEA była także współpraca z odpowiednimi sekretariatami konwencji.

Współpraca z krajami poza państwami członkowskimi i współpracującymi była kontynuowana m.in. w ramach projektu ENPI-SEIS. Opublikowany został pierwszy wspólny raport EEA-UNEP/MAP, prezentujący ocenę dla regionu Morza Śródziemnego w ramach inicjatywy pod programem Horizon 2020. W połowie roku 2014 coraz silniej zaczęła rozwijać się współpraca z Jordanią, Izraelem, Marokiem, Palestyną i Mołdawią w ramach projektu InSEIS. Agencja miała także wkład w pierwsze spotkanie UNECE „Friends of SEIS” w Genewie oraz pierwsze spotkanie Zgromadzenia ds. Środowiska Narodów Zjednoczonych (UNEA) w Nairobi, przygotowując i negocjując odpowiednie rezolucje. Współpraca z Programem ochrony środowiska ONZ (UNEP) koncentrowała się wokół projektu UNEP-Live oraz raportu UNEP o stanie środowiska GEO 6 (rola EEA jako doradcy i recenzenta). Agencja kontynuowała także prace m.in. na rzecz wsparcia Rady Arktyki i sieci obserwatoriów okołobiegunowych CACCON.

Europejska Agencja Środowiska kontynuowała prowadzenie sekretariatu dla nieformalnej sieci dyrektorów krajowych agencji ds. środowiska – EPA (reprezentantem Polski w EPA Network jest Główny Inspektor Ochrony Środowiska). W 2014 r. spotkania sieci odbyły się w kwietniu w Wiedniu oraz we wrześniu w Pristinie, Agencja udzielała także wsparcia merytorycznego funkcjonującym w ramach sieci grupom tematycznym tzw. Interest Groups.

W realizacji programu pracy Europejska Agencja Środowiska wiele uwagi poświęcała działaniom edukacyjnym i promocyjnym, które obejmowały zadania znacznie szersze niż tylko wprowadzanie bieżących informacji na stronach internetowych, w tym w serwisach społecznościowych, udzielanie odpowiedzi na zapytania mediów (ponad 500) i obywateli (blisko 700), opracowywanie i organizowanie wystąpień, przygotowanie krótkich filmów informacyjnych, dystrybucję raportów czy przyjmowanie wizyt studyjnych. Kluczowym zadaniem były prace nad planem rozpowszechniania i promocji raportu SOER 2015, w tym prace nad portalem SOER 2015, przygotowanie tzw. toolkitu – zestawu powiązanych z raportem produktów do wykorzystania przez kraje (np. zestaw slajdów, infografik, ulotki) oraz kalendarza działań promocyjnych w poszczególnych krajach. Tematyka ekologicznej

gospodarki i odpadów stanowiła priorytet planu komunikacji na 2014 r., co wiązało się m.in. przygotowaniem odpowiedniego pakietu informacji uzupełniającego wydany w lipcu raport tematyczny EEA, oraz organizacją, wspólnie z DG ENV, warsztatów o roli komunikacji w gospodarce o obiegu zamkniętym podczas Zielonego Tygodnia w Brukseli. Organizowany co roku przez EEA konkurs fotograficzny poświęcono tematowi „Środowisko i ja” z zamiarem wykorzystania najlepszych zdjęć do promocji SOER 2015. W 2014 r. zakończono także prace nad aktualizacją przyjętych w EEA szablonów korporacyjnych. Dystrybucja i monitoring wykorzystania produktów EEA poza EIONET prowadzony był m.in. przez nową platformę informatyczną uruchomioną w 2013 r.

3. Zadania realizowane w kraju

W roku 2014, podobnie jak w ubiegłych latach, współpraca z Europejską Agencją Środowiska na poziomie kraju obejmowała m.in.:

- organizację krajowej struktury EIONET i koordynację jej działań,
- przekazywanie danych w ramach priorytetowego strumienia danych i innych informacji na prośbę Agencji,
- udział w tworzeniu, weryfikację i opiniowanie raportów, opracowań, wskaźników i innych produktów Agencji,
- uczestnictwo w spotkaniach Zarządu i EIONET, a także posiedzeniach Biura EEA

3.1. Organizacja i koordynacja krajowej EIONET

Krajowy Punkt Kontaktowy (NFP) ds. współpracy z Europejską Agencją Środowiska w ramach EIONET ulokowany jest w Departamencie Monitoringu i Informacji o Środowisku GIOŚ. W realizacji zadań KPK wykorzystywane jest ulokowane w DMIŚ stanowisko pracy ds. współpracy z EEA. W październiku 2014 r. nastąpiła zmiana na stanowisku osoby nominowanej do roli KPK(NFP). Na emeryturę odeszła Lucyna Dygas Ciołkowska, Dyrektor Departamentu Monitoringu i Informacji o Środowisku GIOŚ, pełniąca personalną rolę NFP od kilkunastu lat, co objęło także okres współpracy Polski z EEA przed członkostwem, w ramach programu Phare. Nominację otrzymała Małgorzata Bednarek z DMIŚ GIOŚ, dotychczas realizująca zadania KPK pełniąc rolę NFP Alternate.

Krajową sieć EIONET razem z Krajowym Punktem Kontaktowym tworzą, zgodnie z obowiązującą strukturą, 24 Krajowe Centra Referencyjne (NRC) ustanowione przez GIOŚ w porozumieniu z odpowiednimi jednostkami organizacyjnymi resortu środowiska i jednostkami spoza resortu. Z uwagi na przedłużenie po stronie EEA rewizji sieci EIONET, nowa struktura, która miała odpowiadać na Wieloletni Program Pracy EEA na lata 2014-2018, weszła w życie z opóźnieniem - Krajowe Punkty Kontaktowe mogły rozpocząć proces dostosowywania sieci krajowej dopiero jesienią 2014 r. Obecnie polski EIONET liczy 40 ekspertów reprezentujących 13 instytucji. W załączniku nr 2 przedstawiona została aktualna struktura EIONET PL.

Przyjęcie nowej struktury EIONET wiązało się z koniecznością zmiany części ekspertów, w tym także zapewnienia reprezentacji dla nowych NRC. Trzy instytucje straciły status NRC. Zgodnie z nowo wprowadzoną funkcjonalnością systemu Forum Krajowe Punkty Kontaktowe, w tym polski, same tworzyły konta systemowe dla nowych NRC. W związku

ze zmianą funkcjonalności narzędzi informatycznych EEA, KPK musiał także utworzyć nową listę organizacji w systemie Forum i powiązać ją z odpowiednimi kontami ekspertów. Dane dotyczące struktury EIONET są na bieżąco aktualizowane przez Krajowy Punkt Kontaktowy. Koordynacja współpracy z EEA prowadzona jest w dużej części drogą elektroniczną, zgodnie z zasadami przyjętymi przez Agencję.

Krajowy Punkt Kontaktowy prowadzi współpracę z EEA, koordynuje realizację działań wynikających z planu pracy Agencji na poziomie kraju i jest głównym punktem kontaktowym dla EEA. Zadania KPK obejmują:

- uczestniczenie w kształtowaniu prac Agencji, opracowywanie i przekazywanie informacji, bezpośrednie opiniowanie działań oraz produktów EEA poprzez bieżącą korespondencję z EEA i aktywny udział w spotkaniach KPK
- działania koordynujące krajową EIONET, do których należy:
 - monitorowanie i aktualizacja struktury EIONET,
 - przekazywanie i rozsyłanie do odpowiednich NRC informacji o zadaniach merytorycznych, takich jak opiniowanie materiałów opracowanych przez Agencję, aktualizacja baz danych EEA i weryfikacja wskaźników oraz ustalanie sposobu i terminów ich realizacji,
 - weryfikacja realizacji ww. zadań pod kątem terminowości,
 - opracowywanie i przesyłanie informacji, stanowisk i zbiorczych opinii do Agencji,
 - przekazywanie danych do Agencji,
 - ustalanie składu uczestników spotkań EIONET zapewniającego właściwy poziom merytoryczny, potwierdzanie go do EEA (warunek konieczny ze względu na wymagania Agencji dotyczące zwrotu kosztów delegacji) i analiza wniosków ze sprawozdań delegowanych.
- inne zadania, w tym m.in. ocenę poprawności językowej materiałów Agencji tłumaczonych na język polski oraz opracowywanie i rozpowszechnianie informacji o działaniach EEA i współpracy strony polskiej

Współpraca z EEA prowadzona jest w języku angielskim, stąd wszystkie opinie i informacje przekazywane do Agencji KPK opracowuje w tym języku.

Najważniejsze informacje o współpracy z EEA są umieszczane przez polski Krajowy Punkt Kontaktowy na stronie internetowej GIOŚ. W prowadzonym przez KPK dziale poświęconym współpracy z EEA użytkownicy mogą m.in. znaleźć podstawowe informacje o Agencji i krajowej strukturze EIONET, aktualności z zakresu współpracy z EEA oraz coroczne sprawozdania. Najważniejsze informacje dot. współpracy strony polskiej KPK opracowuje i publikuje także w wersji angielskiej. W związku ze uruchomieniem w maju 2015 r. nowego portalu GIOŚ adres internetowy działu o współpracy z EEA uległ zmianie na: <http://www.gios.gov.pl/pl/eea/wspolpraca>. Aktualnie trwa migracja zawartości ze starego portalu prowadzona przez dział informatyczny GIOŚ.

Dodatkowo, obok formalnej struktury EIONET, Agencja powołała grupę ekspercką ds. turystyki i środowiska, w skład której ze strony Polski, za wymaganym pośrednictwem KPK, wszedł przedstawiciel Departamentu Turystyki w Ministerstwie Sportu i Turystyki. Ta forma działania wynika m.in. z czasowego charakteru zadania związanego z opracowaniem zestawu wskaźników, choć zasady współpracy są podobne do obowiązujących w EIONET.

W związku z ogłoszeniem w maju 2014 r. przez EEA naboru na ekspertów krajowych KPK uruchomił stosowne procedury w celu wyłonienia kandydatów i w lipcu przekazano do EEA zgłoszenie pracownika Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska na stanowisko ds. rolnictwa i ekosystemów rolnych. W procesie rekrutacji w EEA kandydat z Polski został wybrany i rozpoczął oddelegowanie w I kwartale 2015 r.

W okresie od czerwca 2014 r. do maja 2015 r. polski KPK wchodził w skład (personalna rola M. Bednarek) tzw. Troiki Krajowych Punktów Kontaktowych, pełniąc w okresie październik 2014 r. – luty 2015 r. rolę wiodącą. Troika, obejmująca rotacyjnie zmieniające się trzy osoby, zgodnie z harmonogramem spotkań KPK i ustaloną listą nazwisk, została powołana przez krajowe punkty kontaktowe w 2012 r., po odejściu na emeryturę stałego przewodniczącego tzw. spotkań wstępnych poprzedzających spotkania plenarne KPK z EEA. Udział w Troice obejmuje przygotowanie i prowadzenie spotkań wstępnych, w tym wcześniejsze negocjacje z EEA odnośnie agendy spotkania plenarnego, oraz prezentowanie EEA uzgodnionego stanowiska krajowych punktów kontaktowych. Wiąże się to także z szerszą nieformalną rolą Troiki jako „advokata” interesów krajów. Realizacja ww. zadań wiązała się z istotnym dodatkowym nakładem pracy, szczególnie w okresie przewodnictwa.

W związku z nowym wieloletnim programem pracy i koniecznością dostosowania struktury EIONET do nowej perspektywy, przedstawianymi przez krajowe punkty kontaktowe na forum EEA propozycjami usprawnień we współpracy z EEA, jak też stanowiskiem nowego Dyrektora Wykonawczego EEA, wyraźnie akcentującego znaczenie sieci EIONET i konieczność jej wzmocnienia, w 2014 r. KPK wszystkich krajów nadal realizowały dodatkowe zadania o charakterze organizacyjno-projektowym. Grupa robocza krajowych punktów kontaktowych pod kierunkiem KPK BE wzięła na siebie ciężar pośrednika między KPK wszystkich krajów a Agencją, m.in. koordynując propozycje i stanowiska poszczególnych krajów oraz prowadząc z EEA dyskusje dot. kwestii szczegółowych. Procesy konsultacji wszystkich „produktów” były adresowane do wszystkich KPK, a grupa robocza pełniła jedynie rolę koordynacyjną, uwzględniając wszystkie opinie zgłaszane przez kraje. W 2014 r. polski Krajowy Punkt Kontaktowy był nadal istotnie zaangażowany w prace nad rewizją sieci EIONET. Objęło to m.in.:

- wypełnienie w styczniu 2014 r. szczegółowej ankiety dot. zadań KPK celem zaktualizowania profilu KPK,
- wypełnienie w lutym 2014 r. szczegółowej ankiety dot. NRC, przygotowanej przez grupę roboczą KPK, odnoszącej się przede wszystkim do kontrowersyjnych propozycji EEA odnośnie zmian w NRC w tematyce wód oraz bioróżnorodności oraz do ogólnych kwestii związanych z charakterem zadań,
- zgłoszenie obszernych uwag do projektu profili NRC proponowanych w nowej strukturze EIONET w lutym 2014 r. – co zostało poprzedzone zorganizowanym przez KPK procesem konsultacji projektu w ramach sieci EIONET,
- przedstawienie dalszych uwag do kolejnych wersji profili NRC w ramach ścisłej współpracy z grupą roboczą KPK wiosną 2014 r.

Dodatkowo latem 2014 r. KPK przeprowadził konsultacje planu pracy nowego ETC WMGE i zgłosił uwagi. W ramach innego „pakietu prac” KPK PL w maju 2014 r., przedstawił uwagi do opracowanego przez KPK FI projektu przewodnika tzw. dobrych praktyk we współpracy między EEA a Krajowymi Punktami Kontaktowymi (Code of Conduct) i kontynuował prace przy dokumencie dalszą wymianą uwag. Swoje propozycje zmian w dokumencie EEA przedstawiła krajom po prawie roku od otrzymania projektu tj. w maju 2015 r. – polski KPK, podobnie jak kilka innych, zgłosił uwagi. Aktualnie kraje oczekują na stanowisko EEA.

Jednocześnie, zgodnie z mandatem, KPK na bieżąco zgłasza do EEA uwagi odnośnie podejmowanych przez nią działań i procesów, co obejmuje m.in. kwestie zapewnienia właściwego obiegu informacji.

W ramach działań dodatkowych polski KPK jest członkiem grupy roboczej (rola personalna M. Bednarek) ds. opiniowania rozwoju narzędzi ICT dla prowadzenia współpracy z EEA w ramach EIONET (ICT UG), powołanej w listopadzie 2014 r. W ramach realizacji zadań KPK PL w 2014 r. i 2015 r. zgłaszał uwagi i propozycje odnośnie funkcjonalności systemu informacyjnego dla EIONET, m.in. Forum, oraz form współpracy, uczestniczył także w sesjach / seminariach on-line ww. grupy.

Informacje na temat struktury i zarządzania EIONET w poszczególnych krajach są zbierane poprzez ankietę przygotowaną przez fińskiego KPK we współpracy z EEA – polski KPK przekazał odpowiednie informacje zgodnie z harmonogramem w lutym 2014 r.

3.2. Przekazywanie danych, w tym raportowanie w ramach PDF

Kraje członkowskie Agencji, w tym Polska, zobowiązane są do przekazywania danych o stanie środowiska w oparciu o zatwierdzony przez Zarząd (MB) dokument określający tzw. priorytetowe strumienie danych (*priority data flow* – PDF), obejmujące sprawozdawczość do EEA, a także niektóre regulacje UE, nakładające na kraje członkowskie obowiązek przekazywania określonych danych. Poprzez realizację tych zadań kraje członkowskie wnoszą swój wkład w aktualizację baz danych Europejskiej Agencji Środowiska.

W 2014 r. Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, wykorzystując dane PMŚ lub opracowania wykonane przez inne właściwe komórki resortu, przekazał w ramach PDF:

- w zakresie jakości powietrza, zgodnie z decyzją sprawozdawczą Komisji Europejskiej 2011/850/UE:
 - w odniesieniu do zrealizowanego w 2013 r. monitoringu dane dotyczące sieci, stacji i stanowisk pomiarowych, modelowania i innych metod oceny;
 - dane za 2013 r. z 1601 stanowisk pomiarowych, w tym 1354 stanowisk mierzących stężenia normowanych zanieczyszczeń, zarówno w wielkich aglomeracjach, jak i mniejszych miastach oraz na terenach wiejskich w newralgicznych punktach, zasilając w ten sposób AirBase;
 - w odniesieniu do realizowanego w 2014 r. monitoringu – bieżące wyniki pomiarów z 719 stanowisk automatycznych – przesyłane co godzinę na serwer EEA.
- dane bilansowe o emisjach zanieczyszczeń do powietrza za rok 2013 oraz zaktualizowane za rozszerzony okres 1995-2012 według wymagań Dyrektywy NEC 2001/81/WE oraz za rok 2012 wraz ze zaktualizowaną i rozszerzoną serią od 1995 r. w formie, w jakiej przesyłane są do baz danych Konwencji w sprawie transgranicznego zanieczyszczania powietrza na duże odległości,
- dane bilansowe o emisjach gazów cieplarnianych za rok 2012 razem ze zaktualizowaną serią za okres od 1988 r. w formie, w jakiej przesyłane są według Decyzji 280/2004/WE oraz do baz danych Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu;
- dane dotyczące jakości wód przejściowych i przybrzeżnych Bałtyku za 2013 r. obejmujące elementy fizykochemiczne i substancje niebezpieczne.

- dane w ramach europejskiego rejestru uwalniania i transferu zanieczyszczeń (E-PRTR) za 2012 r.

Wykaz informacji w ramach priorytetowych strumieni danych, powiązanie z obowiązkami sprawozdawczymi i listę jednostek odpowiedzialnych za przygotowanie danych zawiera załącznik nr 3. W pracy nad danymi istotnie zaangażowane są NRC odpowiedzialne za poszczególne kategorie danych zgodnie z kompetencjami wynikającymi z dyrektyw lub z oczekiwań EEA.

Realizując prace nad rewizją przepływów danych dot. wód śródlądowych, w ramach WISE-SoE, EEA zawiesiła sprawozdawczość z tego zakresu, stąd dane te nie podlegały raportowaniu w 2014 r.

Zgodnie z ustanowionym kierunkiem działań Komisja Europejska powierza Europejskiej Agencji Środowiska kontrolę jakości raportów składanych przez kraje w ramach *compliance reporting* oraz dalsze przetwarzanie ww. danych dla przeprowadzania ocen stanu środowiska. W związku z powyższym większość danych na CDR Agencji stanowią przekazy nieobjęte statusem priorytetowych strumieniami danych, umieszczane w systemie przez właściwe jednostki.

Do 2014 r. dane krajowe, objęte priorytetowym strumieniem danych, przekazywane były w określonych formatach i terminach poprzez umieszczenie ich przez Krajowy Punkt Kontaktowy na serwerze Agencji w Centralnym Repozytorium Danych (CDR) pod adresem <http://cdr.eionet.europa.eu>. Wyjątek od roli DMIŚ GIOŚ stanowiły dane E PRTR, które wgrywał Departament Inspekcji i Orzecznictwa w GIOŚ. Coraz szersze wykorzystywanie CDR EEA przez KE oraz zmiany w raportowaniu obejmujące m.in. wprowadzane kwestionariusze on-line do wypełnienia bezpośrednio w systemie oraz coraz bardziej rozbudowane automatyczne testy jakości, które generują wyniki bezpośrednio po załadowaniu pliku celem umożliwienia wprowadzenia niezbędnych korekt, wymusiły zmianę podejścia na rzecz przejścia przekazów PDF na CDR przez ekspertów bezpośrednio pracujących nad danymi; podobnie jak realizowane są inne przekazy na CDR, nieobjęte statusem PDF. Zmiany wprowadzane są stopniowo, wiążą się także z trybem wprowadzania zmian przez KE i/lub EEA. Przykładowo, w przypadku nowego rozporządzenia 525/2013 w sprawie mechanizmu monitorowania i sprawozdawczości w zakresie gazów cieplarnianych Komisja Europejska za pośrednictwem Stałego Przedstawicielstwa w lipcu 2014 r. zwróciła się do krajów z prośbą o formalne nominowanie ekspertów, którzy będą odpowiedzialni za wgrywanie danych, które objęły także dotychczasowy PDF z zakresu GHG. Przekaz PDF w 2014 r. odbywał się zatem jeszcze za pośrednictwem KPK, natomiast obecnie realizowany jest w pełni przez KOBiZE, przy czym KPK nadal realizuje zadania związane z oceną PDF oraz udziela doradztwa w zakresie funkcjonalności CDR.

Zasoby baz danych Agencja upowszechnia poprzez Internet. Wywiązywanie się z przekazywania danych i informacji do CDR jest monitorowane, a w przypadku PDF także punktowane. W ocenie Agencja przyznaje od 0 do 3 punktów w formie graficznej. Publikowany corocznie ranking krajów obejmuje poszczególne kategorie danych PDF w okresie sprawozdawczym od maja do kwietnia następnego roku. Ocena 2014/2015 obejmuje zatem np. dotyczące obszarów chronionych dane CDDA, które według harmonogramu powinny zostać przez kraje przekazane w marcu 2015 r., gdyż dane zbierane w 2014 r. ujęto w ocenie poprzedniej. Dotychczas ocena obejmowała kilkanaście kategorii danych – w ostatnich latach 13 liczonych do ogólnej oceny oraz 3 podawane w celach informacyjnych. Aktualna ocena PDF ma charakter wyjątkowy, gdyż z uwagi na zawieszenie

przez EEA sprawozdawczości danych o wodach, z wyjątkiem przekazu ME-1 Marine data, oraz reorganizację i zmiany w sprawozdawczości dot. powietrza, obejmuje jedynie 8 przekazów danych, w tym nowozdefiniowane.

W związku z wejściem w życie w dniu 1 stycznia 2014 r. decyzji wykonawczej Komisji nr 2011/850/UE z dnia 12 grudnia 2011 r. ustanawiającej zasady stosowania dyrektyw 2004/107/WE i 2008/50/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do systemu wzajemnej wymiany informacji oraz sprawozdań dotyczących jakości otaczającego powietrza zmienił się system raportowania danych o jakości powietrza, zarówno zakres, sposób, jak i forma. Pełne wdrożenie nowego systemu miało na celu umożliwienie bardziej skutecznego egzekwowania przepisów o jakości powietrza. Nowy system, tzw. e-Raportowanie, ma być spójny w formie i zakresie w odniesieniu do wszystkich danych o jakości powietrza – od danych o systemie oceny jakości powietrza, danych o stężeniach zanieczyszczeń, wynikach oceny jakości powietrza, po informacje o wdrażanych programach jakości powietrza. Obejmuje następujące przekazy:

- (B) Informacje o strefach i aglomeracjach
- (C) Informacje o intensywności oceny jakości powietrza (wyniki tzw. wstępnej oceny jakości powietrza)
- (D) Informacje o metodach oceny (dane dot. sieci, stacji, stanowisk, stosowanego modelowania matematycznego i innych metod oceny)
- (E1a) Informacje zawierające jednostkowe zwalidowane dane oceny – pomiary (serie roczne wyników pomiarów)
- (E1b) Informacje zawierające jednostkowe zwalidowane dane oceny – modelowanie (jednostkowe wyniki modelowania matematycznego)
- (E2a) Informacje zawierające jednostkowe bieżące dane oceny – pomiary (niezwalidowane wyniki pomiarów, tzw. UTD)
- (F1a) Zbiory zagregowanych danych wygenerowane przez EEA z jednostkowych zwalidowanych wyników pomiarów
- (F1b) Zbiory zagregowanych danych wygenerowane przez EEA z jednostkowych zwalidowanych wyników modelowania
- (F2) Zbiory zagregowanych danych wygenerowane przez EEA z bieżących wyników pomiarów
- (G) Informacje dot. osiągnięcia celów środowiskowych (wyniki rocznej oceny jakości powietrza)
- (H) Informacje o planach jakości powietrza (programach ochrony powietrza)
- (I) Informacje o udziale źródeł zanieczyszczenia
- (J) Informacje o scenariuszach redukcji emisji
- (K) Informacja o środkach naprawczych

przy czym w gestii Inspekcji Ochrony Środowiska leży przekazywanie do EEA zbiorów danych B-E oraz G, a status PDF mają dane D, E1a i E2a. Dane wgrywane są na CDR w formacie XML/GML, natomiast w przypadku przekazu E2a GIOŚ, zgodnie z decyzją 2011/850/UE, uruchomił w wymaganym formacie XML transmisję danych o aktualnym zanieczyszczeniu powietrza z automatycznych stanowisk pomiarowych. Polska jako jeden z pierwszych państw członkowskich UE wywiązuje się z tego obowiązku. Pliki generowane są automatycznie z bazy danych GIOŚ JPOAT2,0 i przekazywane na wskazany serwer EEA.

Obecnie e-Raportowanie jest w końcowej fazie wdrażania, a EEA wraz z ETC/ACM pracują nad niektórymi fragmentami dokumentacji technicznej e-Raportowania, zwłaszcza w odniesieniu do raportowania wyników modelowania dyspersji zanieczyszczeń (E1b). GIOŚ

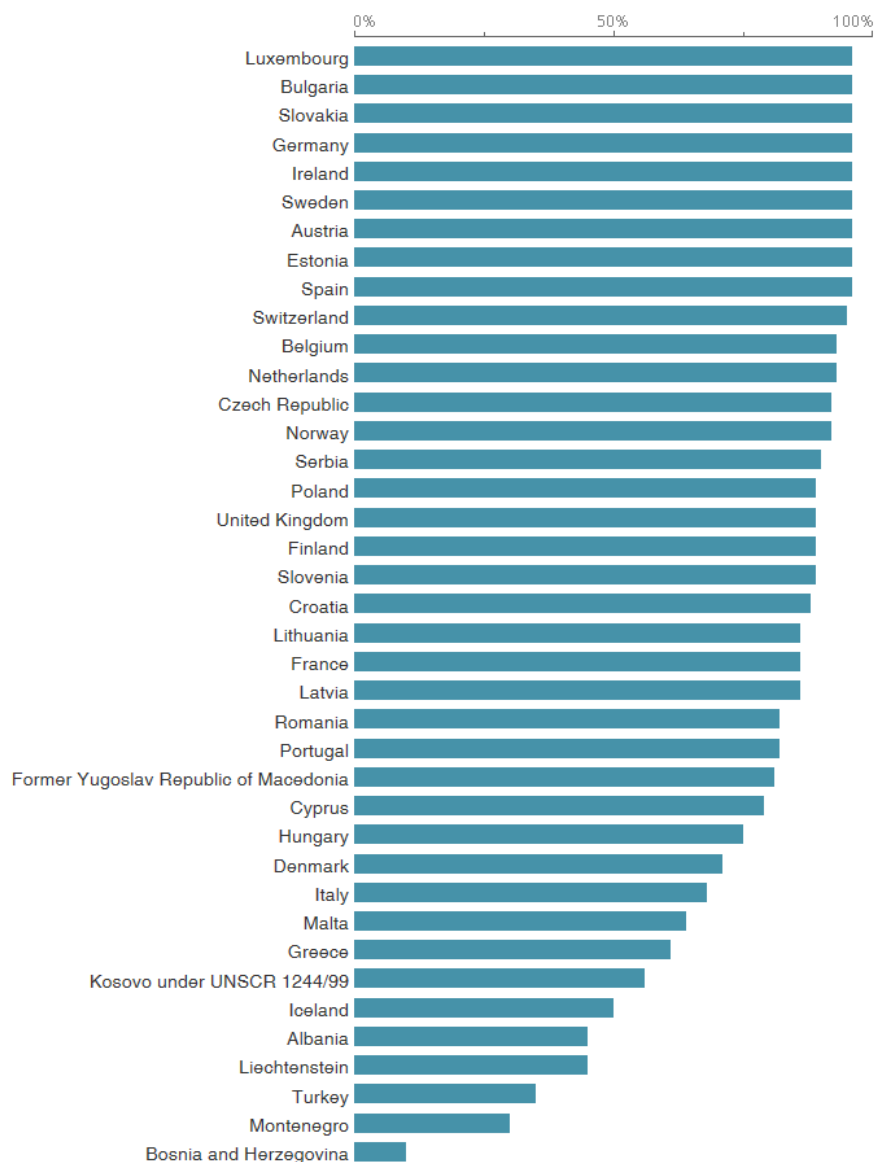
jednocześnie sukcesywnie wdraża narzędzia informatyczne, które będą pozwalały na generowanie raportów B, C, D, E i G z bazy danych JPOAT2,0.

W związku z nowym rozporządzeniem 525/2013 w sprawie mechanizmu monitorowania i sprawozdawczości w zakresie gazów cieplarnianych uchylającego decyzję 280/2004/WE, zmienił się zakres danych, które powinny być raportowane do Centralnego Repozytorium Danych EEA. W CDR Agencja utworzyła dla każdego kraju nowy folder ze strukturą odpowiadającą poszczególnym artykułom. Dotychczasowy przekaz danych na CDR o nazwie AE-2b: EU GHG data został włączony do sprawozdawczości MMR, jako jeden z jej elementów. Nowy przekaz danych o nazwie AE2: Greenhouse gas data obejmuje inwentaryzację emisji gazów cieplarnianych zastępując dotychczasowe przekazy AE-2b, jak również AE-2 UNFCCC data – dane wgrywane pod MMR w CDR mają być bowiem bezpośrednio porównywane z danymi publikowanymi na stronach UNFCCC. Zgodność danych jest jednym z kryteriów wpływających na ocenę kraju pod względem raportowania PDF. Pierwsza sprawozdawczość przypadająca na początek 2015 r. nie mogła jednak zostać zrealizowana z uwagi na niedostarczenie przez UNFCCC odpowiedniego oprogramowania, które umożliwiłoby przekazanie przez kraje inwentaryzacji w nowym formacie. W związku z tym ocena tego przekazu zostanie wprowadzona w 2016 r.

Według wstępnych wyników opublikowanych przez EEA, Polska, biorąc pod uwagę wszystkie kategorie danych oceniane w ramach PDF, uzyskała łącznie wyższą, o 2 punkty procentowe, ocenę niż za ubiegły okres sprawozdawczy, awansując z miejsca 21 na 16. Wynik za okres 2014/2015 (89% wymaganego raportowania) jest drugim w historii, po 92% (10 miejsce) za okres 2012/2013, najlepszym rezultatem Polski od 2000 r., od którego dostępne są oceny (15 okresów sprawozdawczych). Zmiana zakresu oceny nie pozwala jednak w sposób porównywalny zestawić całościowej oceny dla Polski dla wszystkich przekazów PDF z poprzednimi latami.

Dla przekazów, które utrzymano, tj.:

- danych o emisjach do powietrza atmosferycznego według wymagań Dyrektywy NEC 2001/81/WE (AE1b) oraz według Konwencji LRTAP (AE1) - Polska otrzymała noty odpowiednio trzypunktową i dwupunktową (brak serii danych za 1990-1994), analogiczne oceny jak w poprzednim okresie sprawozdawczym;
- danych dotyczących Krajowego Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń (E-PRTR1) – Polska ponownie otrzymała notę dwupunktową, obniżenie noty nadal spowodowane jest przez brak tzw. raportu kompletności;
- danych dotyczących środowiska morskiego (ME1) – Polska ponownie uzyskała najwyższą trzypunktową notę; dane z monitoringu wód przejściowych i przybrzeżnych raportowane są do EEA, natomiast pozostałe dane z monitoringu na obszarze wód terytorialnych i wyłącznej strefy ekonomicznej Agencja pozyskuje poprzez Międzynarodową Radę Badań Morza.
- danych dotyczących obszarów chronionych (CDDA1) – Polska uzyskała najwyższą trzypunktową notę – jest to kluczowa zmiana w stosunku do poprzedniej negatywnej noty wynikającej z braku sprawozdawczości; realizacja przekazu przez GDOŚ przyczyniła się do poprawy wizerunku Polski, która dołączyła do zdecydowanej większości krajów wywiązujących się w przynajmniej podstawowym zakresie ze wszystkich przekazów ocenianych przez EEA.

Ranking krajów pod względem wypełnienia realizacji raportowania w ramach PDF do EEA w okresie maj 2014 r. - kwiecień 2015 r. Źródło: <http://www.eionet.europa.eu/dataflows>

Dla nowych przekazów ocenionych przez EEA, które zastąpiły realizowane w poprzednich latach przekazy – danych z zakresu jakości powietrza, tj:

- danych dotyczących metod oceny (AQDIPR-D) – Polska uzyskała notę dwupunktową, dane przekazano w terminie, walidacja wskazała na konieczność poprawy jednego z plików, czego dokonano;
- jednostkowych zwalidowanych danych oceny (AQDIPR-E1a) – Polska uzyskała najwyższą trzypunktową notę;
- jednostkowych bieżących danych oceny (AQDIPR-E2a), które publikowane są przez serwis EEA <http://maps.eea.europa.eu/hub/AirQuality/> – Polska uzyskała najwyższą trzypunktową notę.

Podsumowując należy wskazać, iż Polska wypadła dobrze w ocenianym okresie sprawozdawczym, gdyż dla każdego z przekazów osiągnęła notę co najmniej dwupunktową, w tym dla większości, tj. 5 z 8 przekazów, notę najwyższą. Na podkreślenie zasługuje bardzo

dobry wynik dla nowego raportowania z zakresu jakości powietrza, który kraje realizowały po raz pierwszy – na 39 krajów najwyższą notę dla poszczególnych przekazów otrzymało: D – 21 krajów; E1a – 25 krajów; E-2a – jedynie 6 krajów, przy czym 27 w ogóle nie wywiązało się ze sprawozdawczości.

W związku z realizacją przepisów decyzji sprawozdawczej 2011/850/UE we wrześniu 2014 r. i grudniu 2014 r., oprócz danych dot. jakości powietrza ocenianych przez EEA jako PDF, KPK wgrał w CDR także pozostałe dane w gestii Inspekcji dotyczące zrealizowanego w 2013 r. systemu oceny jakości powietrza (tzw. raporty B, C, E1b) oraz dane dotyczące systemu oceny jakości powietrza planowanego na 2015 r. (tzw. raporty B, C i D⁵). Dane dotyczące planowanego systemu monitoringu na 2015 mają status "wstępny". Po zakończeniu pełnego cyklu monitoringu dla roku kalendarzowego 2015 r., we wrześniu 2016 r. powyższe raporty zostaną wysłane ponownie, ze skorygowanymi, ostatecznymi danymi. Wtedy raporty B, C, D za 2015 r. będą miały status "zweryfikowany".

Ponadto w ramach przekazów danych poza PDF, a raportowanych do KE z wykorzystaniem CDR EEA, DMIŚ GIOŚ w 2014 r. przekazał w CDR:

- wstępną ocenę stanu środowiska wód morskich oraz zestaw właściwości typowych dla dobrego stanu środowiska wód morskich zgodnie z art. 8 i 9 ramowej dyrektywy w sprawie strategii morskiej 2008/56/WE, przy czym w czerwcu 2015 r. DMIŚ GIOŚ, na wniosek MŚ po zatwierdzeniu przez Radę Ministrów, przekazał tekstowy raport wynikający z obowiązku z art. 11 ramowej dyrektywy w sprawie strategii morskiej 2008/56/WE tj. Program Monitoringu Wód Morskich.

- dane związane z realizacją postanowień Dyrektywy 2002/49/WE odnoszącej się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku – informacje z realizacji zaległych map akustycznych w zakresie aglomeracji i głównych dróg (przekazane przez podmioty prawnie zobowiązane do realizacji map akustycznych).

W ramach dodatkowego raportowania do EEA, należącego do tego samego pakietu WISE-SoE, do którego zaliczają się przekazy dot. wód, ale bez statusu PDF, KPK wgrał w CDR w październiku 2014 r. dane biologiczne dla wód przejściowych i przybrzeżnych za 2013 r.

Przekazywane przez kraje dane w CDR poddawane są weryfikacji – poprzez automatyczne testy jakości i/lub kontrole prowadzone przez pracowników EEA – bieżąca praca z systemem oraz zapewnienie odpowiedzi na pytania EEA wymagały odpowiedniego nakładu pracy.

Na początku 2015 r. KPK zorganizował proces wypełniania szczegółowego kwestionariusza EEA dot. sprawozdawczości z zakresu wód w kontekście prowadzonej w EEA rewizji. Zbiorcze odpowiedzi wprowadzane były w systemie Forum przez ulokowane w DMIŚ NRC ds. jakości i stanu ekologicznego wód.

3.3. Udział w przygotowywaniu raportów, opracowań i innych produktów EEA

W 2014 r. KPK kontynuował współpracę z EEA poprzez opracowywanie i przekazywanie stanowisk i zbiorczych opinii względem raportów tematycznych, opracowań i projektów działań Agencji, angażując przy tym ekspertów EIONET. KPK najwięcej uwag zgłaszał do opracowań przekrojowych i projektów działań, aktywność NRC szczególnie przejawiała się w opiniowaniu raportów EEA oraz zapewnieniu na potrzeby tych raportów oraz innych projektów EEA odpowiednich danych (ustaloną sprawozdawczość omówiono w poprzednim podrozdziale).

⁵ Raport D w zakresie planów nie podlega ocenie PDF

Latem Krajowy Punkt Kontaktowy przeprowadził konsultacje oraz opracował i przekazał we wrześniu 2014 r., zgodnie z harmonogramem, obszerne stanowisko do Programu Pracy EEA na rok 2015. Zgodnie z procedurą uwagi wprowadził w systemie informacyjnym EEA Forum.

W 2014 r. KPK był szczególnie obciążony zadaniami związanymi z raportami EEA, z uwagi zarówno na raport SOER 2015, jak i dużą liczbą opracowań tematycznych. KPK zorganizował proces konsultacji 32 raportów tematycznych EEA (raporty techniczne zazwyczaj nie są przez EEA konsultowane z krajami). Do 10 z nich KPK opracował i przekazał zbiorcze stanowiska, a w 2 przypadkach odpowiedzi przesyłały bezpośrednio NRC w GIOŚ. Powyższe 32 raporty objęły 7 ocen zaktualizowanych megatrendów SOER 2010 (strona polska zgłosiła uwagi do 1 oceny). Względem 10 z 32 raportów odpowiedzi w formie bezpośredniej do Agencji KPK powierzył odpowiednim jednostkom zewnętrznym. W takim przypadku, zgodnie z obowiązującymi zasadami, uwagi powinny zostać przesłane do wiadomości KPK. Według danych KPK do 5 z 10 ww. raportów przekazano uwagi. W I połowie 2015 r. KPK zorganizował proces konsultacji 6 raportów tematycznych, strona polska zgłosiła uwagi do jednego raportu (przekaz w systemie za pośrednictwem przez KPK i NRC). Przekrojowy charakter raportów EEA powoduje, że KPK w miarę potrzeby włącza w konsultacje także jednostki spoza EIONET.

W 2014 r. najobszerniejsze uwagi względem raportów tematycznych strona polska zgłosiła do: raportu dot. turystyki w kontekście wskaźników dot. relacji między turystyką a środowiskiem (uwagi GIOŚ - KPK, MŚ, GDOŚ, DGLP, MSiT, GUS) i do raportu o jakości powietrza (Dep. Ochrony Powietrza MŚ), a także do raportu wskaźnikowego EEA dot. wpływu systemów konsumpcji i produkcji na środowisko (GIOŚ – KPK, MG, MRiRW i GUS) oraz raportu TERM dotyczącego transportu na długich dystansach (MIR, odpowiedź zbiorczą opracowało NRC ds. transportu). Najczęściej zaangażowanym NRC w konsultacje raportów tematycznych było ulokowane w KOBiZE NRC ds. zanieczyszczenia powietrza i zmian klimatu MAPCC, z uwagi na liczne raporty EEA dotyczące emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego, przy czym konsultacje raportu dot. trendów i projekcji emisji gazów cieplarnianych objęły także konsultacje profilu krajowego, względem którego uwagi, oprócz KOBiZE, zgłosiło również Ministerstwo Gospodarki (Dep. Energetyki oraz Dep. Energii Odnawialnej).

W I połowie 2014 r. KPK zgłosił obszerne uwagi do projektu Kompendium wskaźników EEA, przy czym jeszcze we wrześniu 2013 r. KPK przedstawił uwagi do rewizji wskaźników EEA i propozycji odnowienia bazowego zestawu, które to uwagi zostały ponowione w ww. stanowisku. Niezależnie od procesu rewizji, do którego KPK zaprosił cały EIONET i GUS, strona polska uczestniczyła w standardowym procesie kształtowania wskaźników EEA – zaktualizowane opisy podlegały konsultacjom na stronie EEA, a uprawnieni eksperci mogli wprowadzać uwagi bezpośrednio w systemie.

Dodatkowe zadania objęły m.in. weryfikację danych na potrzeby prac EEA nad zapewnieniem referencyjnego zestawu danych prezentujących wszystkie siedliska i gatunki ujęte w dyrektywach siedliskowej i ptasiej i przypisania ich do odpowiednich typów ekosystemów według typologii kartowania i oceny ekosystemów i usług MAES, co wykonało i przekazało do EEA na początku 2014 r. ulokowane w Departamencie Ochrony Przyrody GDOŚ NRC ds. przyrody i różnorodności biologicznej; weryfikację porównania inwentaryzacji emisji zanieczyszczeń powietrza z dużych obiektów energetycznego spalania (LCP) z danymi z Europejskiego Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń (KOBiZE w grudniu 2014 r.), weryfikacja listy obiektów LCP dla potrzeb analiz EEA (DOP MŚ w czerwcu 2015 r.).

W 2014 r. jednym z najważniejszych zadań była kontynuacja prac związanych z przygotowaniem raportu EEA o stanie środowiska Europy i prognozach jego zmian SOER 2015. Faza bezpośredniej pracy nad tekstem raportu przyniosła nowe, dodatkowe zadania dla polskiego EIONET, szczególnie angażujące KPK i NRC SoE. W I kwartale 2014 r. KPK przeprowadził proces konsultacji aktualizowanych ocen megatrendów SOER 2010, które miały stanowić podstawę dla opracowania przez EEA części A raportu SOER 2015. Uwagi umieścił w systemie Forum. Na przełomie marca i kwietnia 2014 r. KPK zorganizował szeroki proces konsultacji pierwszej wersji 25 fiszek cz. B i 9 fiszek cz. C1 SOER 2015, obejmujący ekspertów w GIOŚ i 22 instytucje zewnętrzne, oraz przeanalizował wszystkie fiszki i zaopiniował ich treść. Z instytucji zewnętrznych uwagi do treści zgłosiło do KPK kilka instytucji, w tym obszerne uwagi przekazały Departament Ochrony Powietrza MŚ, Główny Urząd Statystyczny i Instytut Geodezji i Kartografii. KPK opracował obszerne i szczegółowe uwagi, zawierające komentarze do 18 fiszek cz. B i wszystkich fiszek cz. C1. Całościowe stanowisko strony polskiej KPK wprowadził w dedykowanym systemie EEA, oddzielnie dla każdej z fiszek, ponadto dodatkowy ogólny komentarz przesłał do EEA. W czerwcu 2014 r. KPK/NRC SoE prowadził krajowe konsultacje oraz opracował i przekazał stanowisko, do dostępnych fiszek cz. A (wprowadzone w systemie) oraz I wersji Syntezy, obejmującej 5 z planowanych 7 rozdziałów (formularz wysyłany drogą e-mail). We wrześniu KPK przeprowadził ostateczne konsultacje projektu całości Syntezy, zaopiniował pozostałe rozdziały oraz opracował i przekazał zbiorczą odpowiedź do EEA. Ponadto również we wrześniu KPK zorganizował proces konsultacji ostatniej fiszki cz. A oraz fiszki regionalnej dotyczącej Arktyki. W przypadku tej ostatniej w konsultacje włączył środowisko naukowe poza EIONET i otrzymane od Komitetu Badań Polarnych PAN uwagi przekazał w systemie do EEA. Również we wrześniu KPK prowadził z odpowiednimi jednostkami konsultacje odpowiedzi EEA na zgłoszone uwagi do fiszek. Od końca listopada 2014 r. NRC SoE prowadził prace nad zapewnieniem tzw. perspektywy krajowej do cz. C1. Opracował informacje, które wraz z wsadem od DZR MŚ, DIP MG, KOBiZE i MRiRW wprowadził w systemie EEA w grudniu. Również w grudniu 2014 r. KPK przeprowadził konsultacje rozdziału wstępnego do oceny światowych megatrendów.

Na autora wiodącego krajowej części C2 wyznaczono NRC SoE w DMIŚ GIOŚ. Wkład, czyli kilkunastosekcyjne streszczenie przygotowywanego raportu GIOŚ „Stan środowiska w Polsce – raport 2014” umieszczono w systemie EEA zgodnie z harmonogramem w marcu 2014 r. W ramach ćwiczenia tzw. wzajemnego przeglądu strona polska oceniała fiszki Węgier i Słowacji, natomiast fiszkę polską wybrała do analizy Słowacja. Następnie, do września 2014 r. NRC SoE zaangażowane było w prace redakcyjne w oparciu o wytyczne EEA mające na celu harmonizację wszystkich wkładów krajowych. Ostateczna wersja podlegała zatwierdzeniu przez członków Zarządu w styczniu 2015 r. W 2014 r. NRC SoE zaktualizowało informacje o krajowych raportach o stanie środowiska w nowym systemie SERIS.

W okresie II poł. grudnia 2014 r. – styczeń 2015 r. KPK i NRC Com w GIOŚ prowadziły intensywne prace nad weryfikacją tłumaczenia Syntezy raportu SOER 2015. W zadanie włączono także wybranych ekspertów DMIŚ GIOŚ i EEA. Słaba jakość tłumaczenia wymagała wprowadzenia znacznej liczby poprawek lub opracowywania od nowa właściwego brzmienia akapitów, dodatkową trudność stanowiło zapewnienie spójności całości tekstu. W lutym 2015 r. prowadzona była weryfikacja składu tekstu Syntezy w wersji do wydruku, ponadto weryfikacja tłumaczenia ulotki EEA i powiązanych informacji na stronę EEA. Harmonogram prac był bardzo napięty z uwagi na konieczność zapewnienia wersji polskiej Syntezy na marcową inaugurację w Brukseli, czego dopełniono.

W 2014 r. KPK i NRC Com prowadziły z EEA ustalenia odnośnie działań promocyjnych. W styczniu 2014 r. przekazano do EEA wypełnioną ankietę dot. promocji i rozpowszechniania SOER 2015, kolejną bardziej szczegółową, zgodnie z harmonogramem we wrześniu 2014 r. Krajową inaugurację SOER 2015 zorganizowano 2 czerwca 2015 r. w GIOŚ/MŚ – patrz następny rozdział. Działania promocyjne objęły także m.in. opracowanie i opublikowanie na stronie GIOŚ dwujęzycznych artykułów dot. raportu SOER 2015 i wydarzeń z nim związanych oraz rozesłanie Syntezy raportu wraz z odpowiednią informacją po odpowiednich instytucjach, w tym organach administracji publicznej, samorządowej, instytutach, uczelniach i bibliotekach.

W okresie czerwiec-lipiec 2014 r. NRC Com w GIOŚ wykonało weryfikację tłumaczenia raportu Sygnały EEA 2014.

Odnosnie wykonywania tłumaczeń przez KPK należy odnotować, że w przypadku konsultacji raportów EEA czy zbierania informacji na potrzeby projektów EEA, KPK najczęściej otrzymuje odpowiedzi w języku polskim. Stąd przygotowanie zbiorczego stanowiska, które przekazywane jest do Agencji zawsze języku angielskim, wymaga dodatkowego nakładu pracy KPK.

Podobnie jak w latach poprzednich, egzemplarze wszystkich otrzymanych z Agencji raportów dostępne są w bibliotece GIOŚ. Ponadto na stronie internetowej KPK przedstawiał sygnalne informacje o wybranych raportach Agencji. Wydawnictwa EEA były rozprowadzane podczas spotkań organizowanych przez GIOŚ oraz wysyłane do odpowiednich instytucji.

Na początku 2015 r. KPK rozpoczął prace nad wypełnieniem przekrojowego kwestionariusza do katalogu prezentującego działania, cele i wskaźniki dot. efektywnego gospodarowania zasobami materiałowymi w poszczególnych krajach oraz na poziomie unijnym. KPK zorganizował proces zebrania informacji, opracował scaloną odpowiedź w oparciu o wkłady, które przekazali eksperci MG, MŚ, MRiRW, MiR, GUS oraz wkład własny i przekazał w maju br. do EEA. Obecnie trwa proces uzupełniania informacji zgodnie z dalszymi wytycznymi EEA.

W ramach Copernicus Instytut Geodezji i Kartografii, w którym ulokowane jest jedno z krajowych centrów referencyjnych EIONET ds. pokrycia terenu (NRC Land Cover), kontynuował realizację prac związanych z wytworzeniem baz Corine Land Cover 2012 i weryfikacją pięciu warstw wysokorozdzielczych HRL (obszary nieprzepuszczalne, lasy, łąki/pastwiska, obiekty wodne, tereny podmokłe). W marcu 2014 r. IGIK przekazał do EEA raport z weryfikacji warstwy terenów nieprzepuszczalnych (pełne pokrycie dla Polski) oraz kolejną część wykonanych prac interpretacyjnych, tj. skorygowane CLC 2006 i CLC-zmiany 2006-2012, w celu drugiej zewnętrznej kontroli (około 12% pow. Polski). W kwietniu 2014 r. IGIK przekazał do EEA wymagany raport o postępie prac oraz raport z weryfikacji warstwy terenów zadrzewionych. W maju 2014 r. zakończono prace interpretacyjne i rozpoczęto proces budowy topologicznej bazy danych CLC oraz generowanie metadanych. Finalne bazy CLC2012 przekazano do EEA w sierpniu 2014 r., a ostatecznej korekty dokonano w listopadzie. Raport z weryfikacji warstwy typów lasów (pełne pokrycie dla Polski) oraz poprawioną warstwę terenów nieprzepuszczalnych IGIK przekazał do EEA w czerwcu 2014 r. W sierpniu 2014 r. zakończył weryfikację warstwy obiektów wodnych, a poprawioną warstwę wraz z raportem przekazał do EEA we wrześniu 2014 r. Poprawę warstw dot. lasów zakończono odpowiednio we wrześniu i listopadzie 2014 r. W okresie sierpień - wrzesień 2014 r. wykonano szczegółową weryfikację warstwy terenów łąkowych i warstwy terenów podmokłych. W grudniu 2014 r. IGIK przekazał do EEA raport końcowy projektu, raport finansowy, raport z dostępności danych in situ oraz raport z działań zmierzających do rozpowszechnienia wyników projektu. Informacje o projekcie, w tym usługi przeglądania

warstw wysokorozdzielczych IGIK udostępnił na swojej stronie internetowej. Między IGIK a GIOŚ jako jednostką odpowiedzialną za rozpowszechnianie danych krajowych CLC podpisano porozumienie o udostępnianiu baz CLC.

GIOŚ prowadzi rozpowszechnianie wyników projektu CLC poprzez NRC ds. pokrycia terenu w DMIŚ. Zbiory dot. CLC 2012 udostępniono dotychczas 23 użytkownikom. W 2014 r. dane CLC 2006 udostępniono na wniosek 50 użytkownikom, a w I poł. 2015 r. - 27. Odnotowano także zainteresowanie wynikami poprzedniego projektu – CLC 2000 – w 2014 r. udostępniono je na wniosek 4 użytkownikom, a w 2015 r. – 1 użytkownikowi. W 2014 r. GIOŚ w ramach zbudowanej infrastruktury informacji przestrzennej opublikował usługi przeglądania i wyszukiwania dla zasobów Corine Land Cover, w tym dla nowego zasobu CLC 2012. Zasoby te w postaci usługi przeglądania dostępne są pod adresem <http://mapy.gios.gov.pl/arcgis/services/WMS/CLC/MapServer/WMS/Server>, ponadto za pomocą usługi wyszukiwania dostępne są metadane do zasobu. Z uwagi na zrealizowanie nowej edycji CLC trwają prace nad zaktualizowaniem i zmodernizowaniem podstrony internetowej GIOŚ dedykowanej projektom Corine Land Cover celem jej przeorganizowania na potrzeby dostarczenia odbiorcom informacji o nowym projekcie CLC2012, jak również usprawnienia jej funkcjonalności w zakresie dostępu do danych uzyskanych w ramach projektów CLC.

3.4. Uczestnictwo w spotkaniach Zarządu i EIONET, inne wydarzenia

W ramach struktury EIONET przedstawiciele krajowi uczestniczyli:

- w spotkaniach Zarządu oraz dodatkowo Biura,
- w spotkaniach Krajowych Punktów Kontaktowych – KPK (NFP),
- w spotkaniach tematycznych grup ekspertów (większość NRC – średnio raz w roku).

Zgodnie z praktyką w 2014 r. odbyły się trzy spotkania Biura, trzy spotkania Zarządu oraz trzy spotkania Krajowych Punktów Kontaktowych. Październikowe spotkanie KPK zostało poprzedzone webinarium. Strona polska opiniowała dokumenty będące przedmiotem obrad Biura, Zarządu i KPK. Oprócz bieżących spraw związanych z funkcjonowaniem Agencji, do najważniejszych kwestii poruszanych na spotkaniach zaliczyć należy:

- realizację planu pracy EEA na 2014 r.;
- proces zatwierdzania wykonania budżetu za 2012 r.;
- przygotowanie planu pracy na 2015 r.;
- rewizja sieci EIONET celem ustalenia nowej struktury na l. 2014-2018;
- planowanie budżetu na 2015 r., wieloletni program polityki kadrowej EEA i kwestie audytu;
- przegląd Europejskich Centrów Tematycznych, w kontekście powołania nowych na l. 2014-2018;
- przygotowanie raportu SOER 2015;
- przegląd wskaźników EEA;
- raporty tematyczne EEA;
- zakres i sposób raportowania danych do Agencji;
- udział EEA i EIONET w realizacji dyrektywy INSPIRE oraz rozwoju usług Copernicus;
- współpracę między EEA a krajowymi sieciami EIONET w kontekście celów do realizacji oraz możliwych usprawnień.

Podczas spotkań Biura, Zarządu i KPK strona polska uczestniczyła w opiniowaniu wymienionych wyżej kwestii.

Na forum Zarządu, zgodnie z jego rolą, Główny Inspektor Ochrony Środowiska brał udział w zatwierdzaniu określonych działań EEA i dokumentów. Posiedzenie Zarządu w marcu 2014 r. zostało poprzedzone wspólnym seminarium z Komitetem Naukowym dot. rozwoju bazy wiedzy i zakresu Syntezy raportu SOER 2015, gdzie Główny Inspektor aktywnie uczestniczył w dyskusji. Bezpośrednio po czerwcowym posiedzeniu Zarządu odbyło się wspólne seminarium EEA i Eurostatu dla członków Zarządu EEA, KPK oraz dyrektorów urzędów statystycznych i agencji ds. środowiska spotykających się w ramach DIMESA (spotkania dyrektorów dot. statystyki i rachunków z zakresu środowiska), w którym uczestniczył Główny Inspektor i reprezentant polskiego KPK, a także przedstawiciele MŚ i GUS. Tematem seminarium był rozwój tzw. „bazy wiedzy” dla realizacji celów siódmego ogólnego unijnego programu działań w zakresie środowiska (7EAP). Delegowani dyskutowali m.in. o możliwościach zapewnienia informacji dla określenia tzw. kapitału naturalnego oraz dla rozwoju efektywnej zasobowo i niskoemisyjnej gospodarki, a także omawiali potencjalne ścieżki rozwoju, celem stworzenia planu działań, który pozwoliłby śledzić postęp w realizacji celów 7EAP. Dodatkowo Główny Inspektor Ochrony Środowiska przewodniczył obradom jednej z grup tematycznych i prezentował ich wyniki na sesji plenarnej.

Spotkania KPK umożliwiają zapoznanie się z pracami EEA, przedyskutowanie i wyjaśnienie działań EEA/EIONET z EEA oraz z innymi KPK, wymianę doświadczeń oraz przedstawienie uwag strony polskiej w istotnych kwestiach dotyczących współpracy z EEA. Na spotkaniu KPK w czerwcu 2014 r. reprezentant polskiego KPK przewodniczył pierwszej sesji z udziałem Dyrektora Wykonawczego EEA. Zgodnie z rolą w Troice brał bezpośredni udział w przygotowaniu programu spotkań w październiku 2014 r. oraz w lutym i maju 2015 r., a także w prowadzeniu tzw. sesji wstępnych dla KPK, przy czym w lutym 2015 r., w okresie pełnienia roli wiodącej w Troice, przewodniczył ww. sesji. W czasie spotkań w 2014 r. reprezentant KPK PL m.in. zgłaszał uwagi do rewizji EIONET, wskazywał na konieczność lepszego uwidocznienia działań wybranych NRC, wyjaśniał kwestie dot. prac nad SOER 2015 oraz jego promocji, opiniując także realizowane procesy i składając propozycje usprawnień, przedstawiał uwagi do funkcjonalności systemu Forum (także dodatkowo na sesji grupy roboczej ICT UG) oraz sposobów informowania przez EEA o zmianach w systemie oraz do projektu dokumentu tzw. dobrych praktyk we współpracy (Code of Conduct), a także do szeregu procesów o charakterze administracyjno-organizacyjnym. W okresie udziału w Troice dodatkowo uzgadniał wspólne stanowisko krajów i prezentował je na forum. Pełniąc rolę wiodącą w Troice, KPK wyjaśniał także, reprezentując interesy krajów, m.in. kwestie udziału EIONET w inauguracji raportu SOER 2015 w Brukseli.

Stronę polską w wydarzeniach inauguracyjnych SOER 2015 otwartych dla EIONET reprezentowali w Brukseli w marcu 2015 r. przedstawiciele DMIŚ GIOŚ, zgodnie z rolami w Zarządzie EEA (Alternate), KPK i NRC SoE/Com. Odpowiadając na oczekiwania EEA, poszczególne kraje, w ciągu 2015 r., organizują u siebie inaugurację raportu - polska inauguracja została zorganizowana przez KPK/NRC Com w dniu 2 czerwca br. w siedzibie GIOŚ/MŚ w formie seminarium nt. sukcesów i wyzwań polityki ochrony środowiska. Program obejmował prezentację głównych wniosków dot. stanu środowiska w Europie i w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem kwestii dot. jakości życia i zdrowia człowieka, jakości powietrza oraz efektywnego gospodarowania zasobami. Seminarium, otwarte przez Głównego Inspektora oraz Dyrektora DMIŚ GIOŚ i prowadzone przez KPK, obejmowało prezentacje przedstawicieli EEA (trzyosobowa delegacja pod przewodnictwem Jocka Martina, dyrektora działu ds. zintegrowanych ocen środowiska) oraz ekspertów NRC z DMIŚ GIOŚ, DOP i DZR MŚ, DIP MG i NIZP-PZH. W wydarzeniu uczestniczyło około 100 osób

reprezentujących administrację poziomu krajowego, i wojewódzkiego oraz instytuty naukowo-badawcze, w tym sieć EIONET.

Seminarium inauguracyjne SOER 2015 poprzedziło zorganizowane przez KPK w dniu 1 czerwca 2015 r. w GIOŚ spotkanie robocze z ekspertem EEA ds. przepływów materiałowych, Pawłem Kaźmierczykiem, z udziałem przedstawicieli właściwych tematycznie NRC z MŚ i MG oraz reprezentacji GUS, celem omówienia realizowanych przez EEA prac w tym obszarze, w tym katalogu efektywnego gospodarowania zasobami.

Działania Agencji dotyczące poszczególnych zakresów tematycznych były przedmiotem dyskusji z odpowiednimi NRC w czasie warsztatów dla ekspertów EIONET. KPK zapewnił udział ekspertów z Polski w zdecydowanej większości zorganizowanych przez EEA w 2014 r. spotkań dla NRC (12 na 15 wyjazdowych spotkań w sumie 17 NRC). Strona polska aktywnie uczestniczyła w obradach.

Sprawozdawczość była przede wszystkim przedmiotem obrad na: spotkaniu dot. jakości powietrza, gdzie przedstawiciel DMIŚ GIOŚ zaprezentował także wyniki pięcioletniej oceny jakości powietrza i modernizację w systemie oceny w Polsce oraz prace w ramach projektu MF EOG; na spotkaniu dot. inwentaryzacji i projekcji emisji (udział KOBiZE), gdzie dyskutowano m.in. nad metodyką i jakością szacowania emisji; na spotkaniu dot. wód śródlądowych (udział DMIŚ GIOŚ, KZGW i PIG) gdzie omawiano kwestie zakresu danych do raportowania i planowanych zmian; na spotkaniu dot. hałasu (udział DMIŚ GIOŚ i IOŚ-PIB), gdzie dyskutowano m.in. o wynikach mapowania akustycznego, planowanych zmianach w dyrektywie dot. hałasu, a przedstawiciel GIOŚ wyjaśniał z EEA m.in. kwestie publikowanych przez Agencję danych. Ponadto, NRC ds. jakości powietrza w DMIŚ GIOŚ uczestniczyło w spotkaniach grupy pilotażowej IPR w EEA, omawiając kwestie wdrażania systemu e-raportowania danych. Dodatkowo EEA zorganizowała warsztaty dot. wykorzystania modelu COPERT4 w inwentaryzacji emisji ze środków transportu drogowego – w spotkaniu uczestniczył przedstawiciel KOBiZE. Na spotkaniu EIONET dot. systemów informacji o środowisku reprezentanci DMIŚ GIOŚ przedstawili stan podjętych w GIOŚ działań w zakresie wdrażania Dyrektywy INSPIRE w odniesieniu do tematu urzędzenia do monitorowania środowiska. Ponadto strona polska uczestniczyła w kształtowaniu działań EEA i wymianie wiedzy na spotkaniach NRC ds. gleb (udział IUNG-PIG), NRC ds. transportu i środowiska (m.in. kształt przyszłego raportu TERM, udział MIiR), NRC ds. zdrowia i środowiska (udział NIZP-PZH), NRC ds. zagadnień związanych z klimatem (m.in. wdrażanie działań adaptacyjnych, udział DZR MŚ). Na spotkaniu NRC ds. pokrycia terenu, poświęconemu postępowaniu w realizacji produktów GIO Land Monitoring, przedstawiciel IGiK zaprezentował wyniki weryfikacji warstwy typów lasów. KPK uczestniczył w październikowym spotkaniu NRC ds. komunikacji i promocji, biorąc udział w dyskusji na temat form komunikacji, elementów SOER oraz w obradach jury konkursu fotograficznego „Environment and Me”. W sesji czerwcowej poświęconej m.in. promocji SOER udział wzięli także przedstawiciele MŚ. W spotkaniu grupy roboczej ds. turystyki i środowiska wzięli udział przedstawiciele MSiT, który m.in. przedstawił stan badań z tego zakresu w Polsce.

Główny Inspektor Ochrony Środowiska uczestniczył w obu spotkaniach nieformalnej sieci szefów krajowych agencji ochrony środowiska EPA Network, gdzie dyskutowano m.in. o relacjach sieci z EEA oraz o szeroko pojętych kwestiach polityki ochrony środowiska UE.

Podsumowanie udziału strony polskiej i wnioski

- W omawianym okresie sprawozdawczym strona polska wykonała zadania wynikające z Planu Pracy EEA, działając aktywnie na wszystkich poziomach współpracy: Zarządu, Biura, Krajowego Punktu Kontaktowego oraz krajowych centrów referencyjnych w ramach struktury EIONET.
- Biuro i Zarząd EEA pełnią istotną rolę w kształtowaniu planów działań EEA w długiej i krótkiej perspektywie czasowej. Główny Inspektor Ochrony Środowiska był szczególnie zaangażowany w prace Biura i Zarządu EEA z racji pełnienia funkcji wiceprzewodniczącego. Z uwagi na ww. rolę prowadził lub współprowadził obrady dot. horyzontalnych kwestii związanych z polityką UE i działaniami EEA na rzecz jej wdrażania.
- W zakresie zadań organizacyjno-zarządczych należy podkreślić istotne zaangażowanie Krajowego Punktu Kontaktowego w prace nad kształtem współpracy z EEA w ramach perspektywy nowego Wieloletniego Programu Pracy EEA, w tym w zakresie priorytetów prac, nowej struktury sieci EIONET, jak i narzędzi wspomagających koordynację i realizację zadań. KPK zrealizował proces dostosowania polskiej sieci, która funkcjonuje obecnie zgodnie ze zrewidowaną strukturą. W okresie czerwiec 2014 r. – maj 2015 r. polski KPK wchodził w skład tzw. Troiki, co wiązało się z dodatkowymi zadaniami związanymi z koordynacją współpracy KPK wszystkich krajów z EEA, zwłaszcza w okresie październik 2014 r. - luty 2015 r., gdy polski KPK pełnił rolę wiodącą w Troice. Rola ta umocniła pozycję Polski na forum EEA, jak również przyczyniła się do wzmocnienia współpracy z innymi krajowymi punktami kontaktowymi. Dodatkowe zaangażowanie w działania grupy roboczej ICT UG przyczyniła się do usprawnienia procesów współpracy EEA z krajami.
- Zgodnie z celami KE, która akcentuje potrzebę wzmocnienia wdrożenia regulacji UE oraz powierza Agencji obsługę coraz szerszego zakresu raportowania, a także z zapisami Strategii Europa 2020 i siódmego wspólnotowego programu działań na rzecz środowiska „Dobra jakość życia z uwzględnieniem ograniczeń naszej planety”(7EAP) coraz większą rolę w działaniach Agencji odgrywa monitorowanie skuteczności implementacji prawodawstwa UE w kierunku jego poprawy. Kompetencje Inspekcji Ochrony Środowiska w zakresie egzekwowania wymagań ochrony środowiska oraz badania i oceny jego stanu stanowią właściwą bazę dla koordynacji współpracy z EEA na poziomie krajowym.
- Realizując nowy wieloletni plan pracy, Agencja coraz silniej podkreśla rolę sieci EIONET, wiążąc z nią także oczekiwania odnośnie monitorowania postępów w realizacji celów 7EAP. Rozszerzanie roli EEA, w tym realizacja przez nią działań na rzecz zapewnienia właściwej „bazy wiedzy” w ramach inicjatywy EKC, generuje nowe zadania dla EIONET, wymagające zapewnienia odpowiednich zasobów. Równocześnie, mając na uwadze rozwój sieci EIONET, należy zwracać uwagę na wielość dostępnych źródeł danych, podziały kompetencyjne na poziomach UE i krajowych oraz funkcjonujące struktury wymiany informacji, których EEA nie powinna ani dublować ani pomijać.
- W zakresie zadań sprawozdawczych EIONET PL kontynuował przekazywanie danych. W większości przypadków były to informacje już wytwarzane dla potrzeb zarządzania środowiskiem w kraju lub dla potrzeb sprawozdawczości międzynarodowej, w tym Wspólnotowej. Ogólnie, w ciągu ostatnich lat raportowanie danych do EEA ulegało systematycznej poprawie, a osiągnięty w ostatnim okresie sprawozdawczym rezultat dla priorytetowych strumieni danych jest wysoki, gdyż dla

każdego z przekazów Polska osiągnęła, w skali trzypunktowej, notę co najmniej dwupunktową. Na podkreślenie zasługuje przystąpienie do realizacji przekazu z zakresu obszarów chronionych – oceniony od razu najwyższą notą – oraz wysoki wynik w realizowanym po raz pierwszy w UE/EEA w tej formie i zakresie raportowaniu danych o jakości powietrza. Polska jest jednym z pierwszych państw członkowskich UE, które wywiązują się z obowiązku transmisji danych o aktualnym zanieczyszczeniu powietrza zgodnie z decyzją 2011/850/UE.

- Oczekiwaniem ze strony EEA jest, aby wszystkie kraje osiągnęły poziom raportowania PDF 100%. Zmiany w zakresie i formie sprawozdawczości powodują, że śledzenie postępu krajów będzie w dużej mierze realizowane od nowa. W obszarze wód śródlądowych Agencja prowadzi rewizję przepływów PDF i nowa sprawozdawczość może wiązać się z dodatkowym obciążeniem dla sieci EIONET w kontekście konieczności dostosowania się do nowych wymogów. Istotne będzie przy tym uzgodnienie między właściwymi kompetencyjnie instytucjami jednostek odpowiedzialnych za zapewnienie poszczególnych kategorii danych w kontekście powiązania przez EEA raportowania WISE-SoE z raportowaniem według wymagań Ramowej Dyrektywy Wodnej. Zauważyć także należy, że pierwsze raportowanie według nowego modelu obejmie także dane z okresu zawieszenia sprawozdawczości – kraje realizowały monitoring, natomiast dostosowanie do nowych formatów także danych zebranych przed bieżącą sprawozdawczością będzie wymagało dodatkowej pracy. Nowy format może oznaczać konieczność wdrożenia nowych rozwiązań. W zakresie danych o jakości powietrza GIOŚ kontynuuje prace nad narzędziami informatycznymi do generowania raportów z bazy danych GIOŚ JPOAT2,0.
- W 2014 r. EIONET PL uczestniczył w opiniowaniu inicjatyw i opracowań Agencji oraz przekazywał określone informacje (wkłady) na potrzeby projektów EEA. W 2014 r. KPK był szczególnie obciążony zadaniami związanymi z licznymi raportami tematycznymi EEA. Do wielu raportów strona polska zgłosiła uwagi. Zauważyć także należy, iż Agencja, w kontekście Strategii Europa 2020 i siódmego wspólnotowego programu na rzecz środowiska, a także programu Copernicus, podejmuje nowe przekrojowe tematy. Realizacja związanych z tym zadań na poziomie krajowym wymaga zaangażowania szeregu ekspertów i instytucji, również spoza EIONET, i opracowania wynikowej, spójnej informacji lub stanowiska.
- Szczególnie istotnym zadaniem angażującym sieć EIONET, w tym zwłaszcza ulokowane w DMIŚ GIOŚ Krajowy Punkt Kontaktowy/NRC SoE/NRC Com, były od II p. 2013 r. prace nad raportem EEA o stanie środowiska Europy i prognozach jego zmian SOER 2015. Wszystkie zadania zrealizowano zgodnie z harmonogramem. Do najważniejszych zadań w 2014 r. i 2015 r. należało zapewnienie odpowiednich wkładów oraz opracowanie i przekazanie uwag do poszczególnych części raportu, wykonanie weryfikacji tłumaczenia Syntezy, która w wersji polskiej została udostępniona w KE w dniu oficjalnej inauguracji przez EEA, oraz zorganizowanie działań promocyjnych, w tym krajowej inauguracji, i rozpowszechnienie raportu.
- Strona polska zapewniła udział przedstawicieli w prawie wszystkich spotkaniach EIONET. Dały one możliwość lepszego rozpoznania prowadzonych na poziomie unijnym działań na rzecz monitorowania i poprawy stanu środowiska, w powiązaniu z politykami sektorowymi, a równocześnie zaprezentowania doświadczeń krajowych na forum międzynarodowym. Pozwoliły także na zapoznanie się ze stawianymi przed krajami członkowskimi wymogami odnośnie zapewnienia odpowiednich systemów informacyjnych w ramach koncepcji wspólnego, europejskiego systemu

informacji o środowisku SEIS (COM/2008/0046) i realizacji 7EAP. Stworzyły także możliwość współdecydowania o podejmowanych przez Agencję działaniach, angażujących sieć EIONET.

- Do obszarów wymagających wzmocnienia na poziomie krajowym w dalszym ciągu zaliczyć należy:
 - w jednostkach odpowiedzialnych za sprawozdawczość do EEA: raportowanie danych celem zagwarantowania wysokiej jakości i kompletności danych, a równocześnie podniesienia pozycji Polski w rankingu względem pozostałych krajów, oraz modernizację systemów informacyjnych i informatycznych w celu usprawnienia wymiany danych w skali krajowej i międzynarodowej;
 - w poszczególnych komórkach resortu i innych instytucjach: wykorzystanie opracowań i usług EEA dla potrzeb realizacji bieżących zadań – w tym celu wskazana jest m.in. większa aktywność krajowych centrów referencyjnych na rzecz promocji działań EIONET, a dodatkową sposobnością dla pełnienia przez ekspertów EIONET roli ambasadorów produktów EEA, zarówno w instytucjach macierzystych, jak i poza nimi, jest opublikowanie raportu SOER 2015 – zarówno ze względu na oczekiwania Agencji w zakresie zaangażowania krajów, jak i z uwagi na znaczenie raportu, integrującego problematykę ochrony środowiska z zagadnieniami społeczno-gospodarczymi w kontekście ochrony kapitału naturalnego, zapewnienia efektywnej zasobowo i niskoemisyjnej gospodarki oraz zagwarantowania szeroko rozumianej dobrej jakości życia.

ZAŁĄCZNIK 1 Krajowa struktura EIONET w 2014 r. – do czasu obowiązywania dotychczasowych profili NRC na lata 2009-2013(14)

Krajowy Punkt Kontaktowy (National Focal Point)	Lucyna Dygas Ciołkowska – Dyrektor Departamentu Monitoringu i Informacji o Środowisku GIOŚ – NFP PL / Małgorzata Bednarek – stanowisko ds. współpracy z EEA w DMIŚ GIOŚ – NFP PL Alternate / NFP PL ** Anna Katarzyna Wiech – Z-ca Dyrektora Departamentu Monitoringu i Informacji o Środowisku GIOŚ – NFP PL Alternate
Krajowe Centra Referencyjne (National Reference Centres)	
<i>Agriculture and Forests</i>	Elżbieta Budka (DPB MRiRW), Łukasz Namysłak (DLiOP MŚ), Janusz Czerepko (IBL)
<i>Air Quality</i>	Grażyna Mitosek (IOŚ-PIB), Magdalena Brodowska (DMIŚ GIOŚ), Barbara Toczko (DMIŚ GIOŚ)
<i>Chemicals</i>	<i>w oczekiwaniu na sprecyzowanie przez EEA zadań</i>
<i>Climate Change Impacts, Vulnerability and Adaptation</i>	Danuta Limanówka (IMGW-PIB), Maciej Sadowski (IOŚ-PIB), Barbara Toczko (DMIŚ GIOŚ)
<i>Communication</i>	Aleksandra Mrowińska (DIŚ MŚ)/ Katarzyna Piskorska (DSK MŚ)***, Barbara Albiniak (DMIŚ GIOŚ)
<i>Energy</i>	Agnieszka Kozieł / Anna Madyniak (DE MG)**, Piotr Czopek (DEO MG)
<i>Environmental Information Systems</i>	Maria Lenartowicz (DMIŚ GIOŚ)
<i>Forward Looking Information and Scenarios</i>	<i>w oczekiwaniu na sprecyzowanie przez EEA zadań</i>
<i>Groundwater</i>	Anna Kuczyńska (PIG-PIB), Hanna Kasprzewicz (DMIŚ GIOŚ)
<i>Health and Environment</i>	Krzysztof Skotak (NIZP-PZH)
<i>Marine and Coastal Environment</i>	Włodzimierz Krzymiński (IMGW-PIB O.Gdynia), Małgorzata Marciniak Mykieta (DMIŚ GIOŚ)
<i>Maritime</i>	<i>do czasu sprecyzowania przez EEA zadań rolę NRC pełni NRC Marine and Coastal Environment</i>
<i>Mitigation of Air Pollution and Climate Change</i>	Anna Olecka (KOBiZE w IOŚ-PIB), Bogusław Dębski (KOBiZE w IOŚ-PIB), Barbara Toczko (DMIŚ GIOŚ)
<i>Nature and Biodiversity</i>	Małgorzata Jankowska-Różyńska (DIŚ GDOŚ), Beata Piwowarska (DZZP GDOŚ)
<i>Noise</i>	Radosław Kucharski (IOŚ-PIB), Ewa Zrałek (DMIŚ GIOŚ), Margareta Kędzia (DMIŚ GIOŚ)
<i>Land Cover</i>	Justyna Kacprzak/ Michał Klusek (GUGiK)*, Marek Baranowski (IGiK), Maria Andrzejewska (UNEP/GRID-W-wa), Maria Lenartowicz (DMIŚ GIOŚ)
<i>Land Use and Spatial Planning</i>	<i>w oczekiwaniu na sprecyzowanie przez EEA zadań</i>
<i>Rivers and Lakes</i>	Bogdan Fornal (DMIŚ GIOŚ)
<i>Sustainable Consumption and Production</i>	Małgorzata Sołtan (DZR MŚ), Jarosław Klonowski (DIP MG)
<i>State of the Environment</i>	Barbara Albiniak (DMIŚ GIOŚ)
<i>Soil</i>	Grzegorz Siebielec (IUNG-PIB), Joanna Czajka (DMIŚ GIOŚ)
<i>Transport</i>	Andrzej Siemiński (DKSiPR MIR)
<i>Waste</i>	Joanna Chylińska/ Katarzyna Baranowska*/ Beata Kłopotek (DGO MŚ)**
<i>Water Emissions</i>	<i>w trakcie uzgadniania z KZGW</i>
<i>Water Quantity and Use</i>	Piotr Piórkowski (KZGW)

* zmiana w I p. 2014 r.

** zmiana w II p. 2014 r.

Profile dwóch NRC: *Environment and Economy* oraz *Policy Instruments and Policy Evaluation* nie zostały przez EEA ustalone

DMIŚ GIOŚ - Departament Monitoringu i Informacji o Środowisku w Głównym Inspektoracie Ochrony Środowiska; DPB MRiRW – Dep. Płatności Bezpośrednich w Min. Rolnictwa i Rozwoju Wsi; DLiOP MŚ – Dep. Leśnictwa i Ochrony Przyrody w Min. Środowiska; IBL – Instytut Badawczy Leśnictwa, IOŚ – Instytut Ochrony Środowiska; DIŚ MŚ – Dep. Informacji o Środowisku MŚ; DE MG – Dep. Energetyki w Min. Gospodarki; DEO MG – Dep. Energii Odnawialnej w MG; PIG – Państwowy Instytut Geologiczny; NIZP-PZH – Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Zakład Higieny, IMGW – Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej; KOBiZE – Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami; DIŚ GDOŚ – Dep. Informacji o Środowisku Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska; DZZP GDOŚ – Dep. Zarządzania Zasobami Przyrody GDOŚ; GUGiK – Główny Urząd Geodezji i Kartografii; IGiK – Instytut Geodezji i Kartografii; DZR MŚ – Dep. Zrównoważonego Rozwoju MŚ; DIP MG – Dep. Innowacji i Przemysłu MG; IUNG – Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa; DKSiPR MIR – Dep. Koordynacji Strategii i Polityk Rozwoju w Min. Infrastruktury i Rozwoju; DGO MŚ – Dep. Gospodarki Odpadami MŚ; KZGW – Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej; ; x-PIB – x - Państwowy Instytut Badawczy

ZAŁĄCZNIK 2 Krajowa struktura EIONET w 2015 r. – zgodnie z profilami NRC na l. 2014-2018

Krajowy Punkt Kontaktowy (National Focal Point)	Małgorzata Bednarek – stanowisko ds. współpracy z EEA w DMIŚ GIOŚ – NFP PL Anna Katarzyna Wiech – Dyrektor DMIŚ GIOŚ – NFP PL Alternate
Krajowe Centra Referencyjne (National Reference Centres)	
<i>Air Quality</i>	Dominik Kobus (IOŚ-PIB), Magdalena Brodowska (DMIŚ GIOŚ), Barbara Toczko (DMIŚ GIOŚ)
<i>Environment and Transport</i>	Andrzej Siemiński (DKSiPR MIR)
<i>Noise</i>	Radosław Kucharski (IOŚ-PIB), Margareta Sokołowska (Kędzia) (DMIŚ GIOŚ)
<i>Industrial Pollution</i>	w oczekiwaniu na nominację z MŚ, Aleksandra Skąpska-Piekarczyk (DIO GIOŚ)*
<i>Mitigation of Air Pollution and Climate Change</i>	Kinga Majewska (DOP MŚ), Anna Olecka (KOBiZE w IOŚ-PIB), Bogdan Dębski (KOBiZE w IOŚ-PIB)
<i>Environment and Energy</i>	Anna Madyniak (DE MG), Piotr Czopek (DEO MG)
<i>Climate Change Impacts, Vulnerability and Adaptation</i>	Marcin Grądzki (DZR MŚ), Danuta Limanówka (IMGW-PIB), Barbara Toczko (DMIŚ GIOŚ)
<i>Water Quality and Ecological Status</i>	Tomasz Zalewski (DMIŚ GIOŚ)
<i>Water Quantity</i>	Przemysław Gruszecki (KZGW)
<i>Water Emission</i>	Agnieszka Reńska (KZGW)
<i>Marine, Coastal and Maritime</i>	Włodzimierz Krzymiński (IMGW-PIB O. Gdynia), Małgorzata Marciniwicz Mykieta (DMIŚ GIOŚ)
<i>Biodiversity data and information</i>	Małgorzata Jankowska-Różyńska (DIŚ GDOŚ), Marta Rzemieniuk (DZZP GDOŚ), Marcin Ostasiewicz (DMIŚ GIOŚ)
<i>Biodiversity and ecosystem indicators and assessment</i>	Łukasz Namysłak (DLiOP MŚ), Łukasz Rejt (DZZP GDOŚ), Dorota Radziwiłł (DMIŚ GIOŚ)
<i>Agriculture and Environment</i>	Elżbieta Budka (DPB MRiRW)
<i>Soil</i>	Grzegorz Siebielec (IUNG-PIB), Joanna Czajka (DMIŚ GIOŚ)
<i>Land Cover</i>	Michał Klusek (GUGiK), Agata Hościło (IGiK), Maria Lenartowicz (DMIŚ GIOŚ)
<i>Land Use and Spatial Planning</i>	Maria Zalewska (DPP MIR)
<i>Waste</i>	Beata Kłopotek (DGO MŚ)
<i>Resource-efficient Economy and Environment</i>	Małgorzata Sołtan (DZR MŚ), Jarosław Klonowski (DIP MG)
<i>Environment and Health</i>	Krzysztof Skotak (NIZP-PZH)
<i>Forward Looking Information and Scenarios</i>	w oczekiwaniu na sprecyzowanie przez EEA zadań
<i>State of Environment</i>	Barbara Albiniak (DMIŚ GIOŚ)
<i>Environmental Information Systems</i>	Maria Lenartowicz (DMIŚ GIOŚ)
<i>Communication</i>	Katarzyna Piskorska (DSK MŚ), Barbara Albiniak (DMIŚ GIOŚ)

* w zastępstwie za Joannę Huczko-Gruszczyńską (DIO GIOŚ)

DMIŚ GIOŚ - Departament Monitoringu i Informacji o Środowisku w Głównym Inspektoracie Ochrony Środowiska; DIO GIOŚ – Departament Inspekcji i Orzecznictwa GIOŚ; DPB MRiRW – Dep. Płatności Bezpośrednich w Min. Rolnictwa i Rozwoju Wsi; DLiOP MŚ – Dep. Leśnictwa i Ochrony Przyrody w Min. Środowiska; IOŚ – Instytut Ochrony Środowiska; DIŚ MŚ – Dep. Informacji o Środowisku MŚ; DE MG – Dep. Energetyki w Min. Gospodarki; DEO MG – Dep. Energii Odnawialnej w MG; NIZP-PZH – Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Zakład Higieny, IMGW – Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej; KOBiZE – Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami; DIŚ GDOŚ – Dep. Informacji o Środowisku Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska; DZZP GDOŚ – Dep. Zarządzania Zasobami Przyrody GDOŚ; GUGiK – Główny Urząd Geodezji i Kartografii; IGiK – Instytut Geodezji i Kartografii; DZR MŚ – Dep. Zrównoważonego Rozwoju MŚ; DIP MG – Dep. Innowacji i Przemysłu MG; IUNG – Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa; DKSiPR MIR – Dep. Koordynacji Strategii i Polityki Rozwoju w Min. Infrastruktury i Rozwoju; DPP MIR – Dep. Polityki Przestrzennej MIR; DGO MŚ – Dep. Gospodarki Odpadami MŚ; KZGW – Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej; ; x-PIB – x - Państwowy Instytut Badawczy

ZAŁĄCZNIK 3 Realizacja zadań EIONET w zakresie przekazywania danych krajowych objętych priorytetowym strumieniem danych (PDF)

L.p.	Zakres tematyczny (nazwa przekazu danych)	Zakres danych - odniesienie do podstawy prawnej-	Zakres czasowy danych	Komórka organizacyjna odpowiedzialna za zapewnienie i przekazanie danych do EEA bezpośrednio lub poprzez KPK oraz współpracę merytoryczną	Wymagany termin przekazania danych do EEA	Uwagi	
1a	AE-1: CLRTAP data	Dane dotyczące emisji do powietrza w ramach CLRTAP	2012 r. (i 2011 r.)	DOP MŚ / KOBiZE	15 lutego 2014 r. (raport IIR – 15.03.14)	Wykonano w terminie.	Brak danych dla l. 1990-1994. Aktualizacje: 10 marca 2014 r. (za 2006 i 2008 r.)
			2013 r. (i 2012 r.)		15 lutego 2015 r. (raport IIR – 15.03.15)		
1b	AE-1b: NEC data	Dane dotyczące emisji do powietrza wg wymagań Dyrektywy 2001/81/WE	2012 r. (ostateczne)	DOP MŚ / KOBiZE	31 grudnia 2014 r.	Wykonano w terminie.	Aktualizacja: 30 marca 2015 r. (za l. 1995 – 2013)
			2013 r. (wstępne)		31 grudnia 2015 r.		
1c	AE-2: UNFCCC data	Dane dotyczące emisji do powietrza w ramach UNFCCC	2012 r.	DOP MŚ / KOBiZE	15 kwietnia 2014 r.	Wykonano w terminie (aktualizacje patrz EU GHG)	
			2013 r.		Raportowanie zakończone	EEA będzie monitorować zgodność nowego przekazu AE2 GHG data z danymi publikowanymi przez UNFCCC	
1d	AE-2b: EU GHG data	Dane dotyczące emisji do powietrza wg wymagań Decyzji 280/2004/WE	2012 r.	DOP MŚ / KOBiZE	15 stycznia 2014 r. aktualizacja, w tym raport NIR do 15.03 II aktualizacja do 8.05	Wykonano w terminie. Wykonano w terminie. Aktualizacja NIR 30 maja 2014 r. , CRF 13 listopada 2014 r.	
			2013 r.		Raportowanie zakończone	Patrz nowy przekaz AE-2: GHG data	
1e	AE-2: GHG data	Dane dotyczące emisji do powietrza wg wymagań Rozporządzenia (UE) nr 525/2013	2013 r.	DOP MŚ / KOBiZE	Nieokreślony	Termin przesunięty do czasu opublikowania przez UNFCCC odpowiedniego oprogramowania	
2a	AQDIPR-D: Assessment methods	Dane dotyczące jakości powietrza wg wymagań Decyzji 2011/850/UE – Dyrektyw: 2004/107/WE i 2008/50/WE	2013 r.	DMIŚ GIOŚ	1 października 2014 r.	Wykonano w terminie. Jeden plik wymagał poprawy, czego dokonano.	
2b	AQDIPR-E1a: Primary validated assessment data	Dane dotyczące jakości powietrza wg wymagań Decyzji 2011/850/UE – Dyrektyw: 2004/107/WE i 2008/50/WE	2013 r.	DMIŚ GIOŚ	1 października 2014 r.	Wykonano w terminie	
2c	AQDIPR-E2a: Primary up-to-date assessment data	Dane dotyczące jakości powietrza wg wymagań Decyzji 2011/850/UE – Dyrektyw: 2004/107/WE i 2008/50/WE	2014 r.	DMIŚ GIOŚ / WIOŚ	Przekaz bieżący	Wykonano w terminie.	

ZAŁĄCZNIK 3 Realizacja zadań EIONET w zakresie przekazywania danych krajowych objętych priorytetowym strumieniem danych (PDF) – dok.

L.p.	Zakres tematyczny (nazwa przekazu danych)	Zakres danych - odniesienie do podstawy prawnej-	Zakres czasowy danych	Komórka organizacyjna odpowiedzialna za zapewnienie i przekazanie danych do KPK/współpracę merytoryczną	Wymagany termin przekazania danych do EEA	Uwagi
3a	CDDA-1: Designated areas	Dane dotyczące krajowych obszarów chronionych	2012 r.	DIŚ GDOŚ	15 marca 2014 r.	Nie przekazano wymaganych danych
			2013 r.		15 marca 2015 r.	Wykonano w terminie
4a	EWN-1 (WISE SoE-1): River quality	Dane dotyczące jakości wód rzek	2013 r.	DMIŚ GIOŚ / IMGW-PIB O. Katowice	Nieokreślony	Raportowanie zawieszono przez EEA celem rewizji przekazów i opracowania nowego modelu danych
4b	EWN-2 (WISE SoE-2): Lake quality	Dane dotyczące jakości wód jezior	2013 r.	DMIŚ GIOŚ / IOŚ-PIB	Nieokreślony	
4c	EWN-3 (WISE SoE-3): Groundwater quality	Dane dotyczące jakości wód podziemnych	2013 r.	DMIŚ GIOŚ / PIG-PIB	Nieokreślony	
4d	ME-1: Marine data	Dane dotyczące środowiska morskiego	2013 r.	DMIŚ GIOŚ / IMGW-PIB O. Gdynia	31 października 2014 r.	Wykonano w terminie.
5a	E-PRTR1: European Pollutant Transfer Register	Dane dotyczące Krajowego Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń	2012 r.	DIO GIOŚ	31 marca 2014 r.	Wykonano w terminie Brak raportu kompletności
			2013 r.		31 marca 2015 r.	Wykonano w terminie. Brak raportu kompletności
Dane objęte PDF, które tymczasowo nie są liczone do ogólnej oceny krajów z wywiązywania się ze sprawozdawczości do EEA:						
4e	EWN-4 (WISE SoE-4): Water quantity	Dane dotyczące zasobów wodnych	2013 r.	KZGW / IMGW-PIB	Nieokreślony	Raportowanie zawieszono przez EEA celem rewizji przekazów i opracowania nowego modelu danych
4f	WISE1: Water emissions quality	Dane dotyczące emisji do wód	2013 r.	KZGW	Nieokreślony	

DOP MŚ – Dep. Ochrony Powietrza w Ministerstwie Środowiska; KOBiZE – Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami w IOŚ-PIB; DMIŚ GIOŚ – Dep. Monitoringu i Informacji o Środowisku w Głównym Inspektoracie Ochrony Środowiska; DIŚ GDOŚ – Dep. Informacji o Środowisku w Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska; IOŚ – Instytut Ochrony Środowiska; PIG – Państwowy Instytut Geologiczny; IMGW – Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej; KZGW – Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej; DIO GIOŚ – Dep. Inspekcji i Orzecznictwa w GIOŚ; WIOŚ – wojewódzkie inspektoraty ochrony środowiska; x-PIB – x - Państwowy Instytut Badawczy

ZAŁĄCZNIK 4 Zestawienie ważniejszych pojęć i skrótów stosowanych w niniejszej informacji

AirBase	baza danych o jakości powietrza w Europie, administrowana przez EEA
BISE	System Informacji o Bioróżnorodności w Europie (<i>Biodiversity Information System for Europe</i>)
CDR	Centralne Repozytorium Danych EEA (<i>Central Data Repository</i>) – element Reportnetu
CLC	CORINE Land Cover: baza danych o pokryciu terenu (<i>CORINE - Coordination of Information on the Environment</i>)
CLRTAP	Konwencja w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na duże odległości (<i>Convention on Long-range Transboundary Air Pollution</i>)
Copernicus	realizowany przez KE program obserwacji Ziemi – wcześniej GMES (<i>Global Monitoring for Environment and Security</i>)
CSI	bazowy zestaw wskaźników EEA (<i>Core set of indicators</i>)
DG	Dyrektoriat Generalny Komisji Europejskiej ENV – ds. Środowiska; CLIMA – ds. Działań w dziedzinie klimatu; RTD – ds. Badań naukowych i innowacji
DMIŚ	Departament Monitoringu i Informacji o Środowisku GIOŚ
EAP	wspólnotowy program działań na rzecz środowiska (<i>Environmental Action Programme</i>)
EEA	Europejska Agencja Środowiska (<i>European Environment Agency</i>)
EIONET	Europejska Sieć Informacji i Obserwacji Środowiska (<i>European Environment Information and Observation Network</i>)
EKC	inicjatywa Społeczność Wiedzy o Środowisku (<i>Environmental Knowledge Community</i>)
EMEP	program monitorowania i oceny dot. CLRTAP (<i>European Monitoring and Evaluation Programme</i>)
ETC	Europejskie Centra Tematyczne (<i>European Topic Centres</i>)
GHG	gazy cieplarniane (<i>greenhouse gases</i>)
GIOŚ	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
INSPIRE	Europejska Infrastruktura Danych Przestrzennych (<i>Infrastructure for Spatial Information in Europe</i>)
JRC	Wspólne Centrum Badawcze Komisji Europejskiej (<i>Joint Research Centre</i>)
KE	Komisja Europejska
KPK (NFP)	Krajowy Punkt Kontaktowy (<i>National Focal Point</i>) ds. współpracy z EEA
MAWP	Wieloletni Program Pracy EEA (<i>Multi-annual Work Programme</i>)
NEC	krajowe pułapy emisji (<i>national emission ceilings</i>)
NRC	Krajowe Centra Referencyjne (<i>National Reference Centres</i>) w strukturze EIONET
OECD	Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (<i>Organisation for Economic Co-operation and Development</i>)
PDF	priorytetowy strumień danych przekazywanych do EEA (<i>priority data flow</i>)
Reportnet	zbiór narzędzi informatycznych EEA dla celów sprawozdawczości w zakresie ochrony środowiska
SEBI	projekt wdrożenia wskaźników różnorodności biologicznej (<i>Streamlining European Biodiversity Indicators</i>)
SEIS	Wspólny System Informacji o Środowisku (<i>Shared Environmental Information System</i>)
SOER	raport o stanie środowiska (<i>State of the Environment Report</i>)
UNEP	Program Środowiskowy Organizacji Narodów Zjednoczonych (<i>United Nations Environmental Programme</i>)
UNFCCC	Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w Sprawie Zmian Klimatu (<i>United Nations Framework Convention on Climate Change</i>)
TERM	Mechanizm Sprawozdawczy ds. Transportu i Środowiska (<i>Transport and Environment Reporting Mechanism</i>)
WISE	System Informacji o Wodach w Europie (<i>Water Information System for Europe</i>)

Patrz także zał. 2.